

ST. OLAV

Påsken 1997

De korsfestet ham sammen med to forbrytere, den ene til høyre og den andre til venstre for ham.

Men Jesus sa: «Far, tilgi dem, for de vet ikke hva de gjør.»

Luk. 23,33-34

Fra Korsveien i St. Dominikus kirke, Oslo

STAV OLAV

Innhold:

2	Bekännelse - Förlåtelse	<i>Johanna Schwarz</i>
4	Påske-terapi	<i>Ellert Dahl o.p.</i>
7	Solidarisk kraftanstrengelse mot år 2000	<i>Kardinal Roger Etchegaray</i>
11	Maria - sett med kvinneyne	<i>En Mariavenn</i>
12	Scientologi: religion eller totalitært forretningsforetagende?	<i>UKJ</i>
16	Oppklaringsrunde om Balasuriya-saken	
16	Norsk prest tar doktorgrad i kirkerett	
17	Ny korsveibok for barn	<i>UKJ</i>
18	På leting etter Ordet (II)	<i>Olav Müller ssc</i>
19	Håkon Harkets "Det annet kinn"	<i>UKJ</i>
24	Blikk på tiden	<i>Observatoria</i>

Pater Pierre Grégoire er død

Fra København kommer budskapet: *Pater Pierre Grégoire o.p.*, kjent også for mange her hjemme, er død. Han var født i Frankrike i 1908, kom til Danmark på 1950-tallet og var med å grunnlegge dominikanerens kloster i København. Han ble boende i København da klosteret mange år senere ble oppløst og ydet en innsats på mange felter, ikke minst som medarbeider for biskop Martensen. I en årrekke sam-

arbeidet han med Dorothea Olbrich om de årlige studie-uker i Osnabrück, inspirasjonsdager som tilbys nordiske katolikker av generøse tyske trosfeller. Mange her hjemme vil kjenne pater Grégoire nettopp fra denne sammenheng. Alle som kom i kontakt med denne kloke, varmhjertede og rakryggede munk og prest vil minnes ham i takknemlig glede.

Requiescat in pace.

BEKÄNNELSE

Jag har talat med dig, Herre,
om allt det onda i världen:
imperialistisk utsugning,
fascistisk tortyr,
kapitalistisk förödelse
av resurser och människoliv.

Jag har talat med dig, Herre,
om mina ateistiska kamrater,
som gör din vilja,
fast de tror de bekämpar dig.

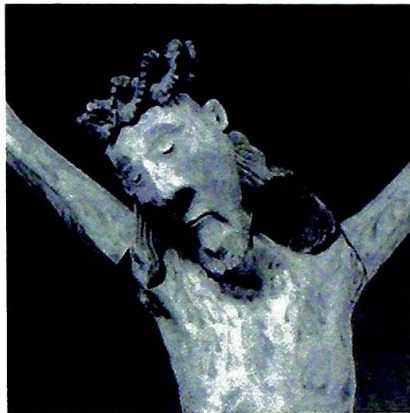
Jag har talat om dem
som bekänner ditt namn
och bär ansvar för
att ditt navn blir hatat.

Allt detta har jag talat med dig om.
Men svaret du ger mig
är ordet om grandet och bjälken.

Herre, om det är
grandet i min broders öga,
allt detta som får universum
att te sig förvridet -

hur skal jag våga be dig, Herre:
visa mig bjälken i
mitt eget förblindade öga -

Var det den du bar,
då du dignade under korset?

*Folkelig krusifiks
fra Litauen.*

FÖRLÅTELSE

Ja, det var den jag bar,
bjälken i ditt förblindade öga,
då jag dignade under
korset du dömde mig till.

Men jag reste mig
och bar den ända fram -
hele vägen
in i det yttersta mörkret.

Där inne, där mörkret var djupast,
lade jag ner din bjälke.
Där inne är den för alltid.
Varför letar du efter den ännu?

Jag tog bort den ur ditt öga.
Det är inte längre blint.
När tänker du ta det i bruk
för att se?

För din skull -
för att hjälpa dig se
rullade jag stenen från min grav.
Varför går du ännu som en Sisyfos
och försöker rulla den tillbaka?

När tänker du lyfta
blicken jag gav dig -
och glädjes med mig?

*Fra "Fånge i vapphus"
av Johanna Schwarz (1977)*

*Kristus ble for oss lydige til døden, ja, døden på et kors.
Derfor er det Gud som har hevet ham så høyt
og skjenket ham det navn som står over alle navn.*

Evangelievers på Langfredag

4

Påske-terapi

Lykkelig lett gir vi de personlige opplysninger som kreves av oss - personnummer, fødselsdato, hjemme- og arbeidsadresse, telefon, kanskje telefax og E-mail, dersom vi er yrkesaktive, ja, også yrket, naturligvis. Slik står vi oppført i de utallige registre, også i menighetskartoteket med tilføyelse: førstekommunion, fermet, gift, barn - så mange knagger å henge vårt lille livsløp på.

Bare at det ikke sier det vesentlige, det svarer ikke på de egentlige spørsmål om hvem vi er. Der er ting vi gjerne skulle svart på dersom vi turde spørre. Hvem er jeg i bunn og grunn, hvor kommer jeg fra, og hva er meningen med dette livet jeg skal leve? - Her makter såvisst ingen å gi meg klart og engyldig svar, for et slikt svar forutsetter en erfaring vi ikke har. Og dog. . . Kirken, som den gode mor hun er, beretter for oss om så mangt, og også om ting vi aner, men ikke kan vite. Sjelden klar tale, men heller bilder og sammenligninger (hun er en god forteller!). Hun taler i lignelser og forkynter gåter - slik Jesus også gjorde. "Ennå ser vi som i et speil, men da skal vi se ansikt til ansikt," skriver Paulus. Nå erkjenner jeg glimtvis, men da skal jeg erkjenne fullt ut, på samme måte som jeg selv er kjent. - Så lenge, lever vi altså i mysteriet.

Kirken forteller og bruker Bibelen som den store billedbok for sine barn. Når vi har ro i sjelen og kan lytte, henter hun den frem og åpner

den for oss. Og etterhvert slår Ordet rot i oss idet hun gjentar historiene, så de blir del av vår hukommelse. Samtidig lar Kirken oss bekjenne en tro vi ikke ennå kan begripe med intellektet. Hun sier: "Slik er det, selv om du ikke forstår" - og vi gjentar: Gud av Gud, lys av lys, sann Gud av den sanne Gud, født, ikke skapt, av samme vesen som Faderen. Vi registrerer: Av ham er alt blitt skapt - altså også vi. - Men først og fremst er det ved liturgien Kirken lærer oss det vi ennå ikke begriper.

Slik er det at Påsken og Den stille ukes gudstjenester forteller oss ikke bare om Jesus. De åpner samtidig hvem vi er, hva vi er verdt, og hvor vi går hen. Når vi en påskennatt lytter til de mange lesninger fra Det gamle testamentet, da er dette i grunnen vår egen historie vi hører. Vi var der da Gud skapte verden og gjorde de første mennesker. Vi falt med Adam og Eva og arvet Synd. Vi var med da Abraham ble kalt til å forlate sitt land, sitt folk, sin slekt. Og vi opplever hvordan Gud sparte Abrahams sønn, Isak, "den eneste, som du har kjær", mens vi husker Faderen som lot sin egen sønn, Den enbårne, ofres på korsets tre til frelse for oss alle. Vi vandret med Folket den første påskennatt da de fortærte påskelammet stående og gikk fra fangenskap til frihet mellom havets to vegger. Vi skuer ildsøylen når vi hylder påskelyset.

Således åpner Kirken for oss skriftrullen og beretter vår egen

*Allmektige, evige Gud, du er verdens eneste håp
og ved dine profeters budskap har du forkynt kirkens mysterier.
Styrk i nåde ditt folks trang til å gjøre det gode,
for uten din hjelp kan ingen gå frem på dine veier.*

Fra Langfredags-liturgien

*“ I Den stille uke gjør kirken mer enn bare fortelle.
Den gjør ord til handling, en handling vi har del i dersom vi
bruker troens øyne.*

Presten vasker våre føtter, men vi ser Jesus som gjør det.”

saga. Slik ble vi dem vi er: Syndere, tilgitte, frelste, mennesker som Gud har gitt seg for, for at vi en gang skal være hos ham. Det er et budskap om kjærlighet, en kjærlighet vi aldeles ikke fortjener. Det er et budskap om håp og et kall til å følge ham dit han vil føre oss.

I Den stille uke gjør kirken mer enn bare fortelle. Den gjør ord til handling, en handling vi har del i dersom vi bruker troens øyne. Presten vasker våre føtter, men vi ser Jesus som gjør det. Vi kneler og kysser krusifikset under Langfredags-hyllningen, men det er Kristi kors vi hyller. Påskennatt lytter vi til “Exultet”, den store lovsangen, og det er den Oppstandne vi lovpriser. I eukaristiens feiring, ved innstiftelsen Skjærtorsdag, ved Påskemorgens feiring, da vet vi at vi eter ved apostlenes bord, og det er Kristi ord vi hører i prestens munn: Dette er mitt legeme, dette er mitt blod. Det er realitet, og den endrer tilværelsen. Vi er med ham i Utgangen, Påsken, “begravet med ham, skal vi oppstå med ham”. Vårt hjem er deroppe, og plutselig er det som skyene viker, og vi skuer opp til der han sitter, Guds sønn, Menneskets sønn, ved Faderens høyre side. Dit skal vi en dag ved Guds nåde stige.

Som folk rammet av hukommelsessvikt ravet vi omkring. Men Kirken samlet oss opp, ga oss et hjem og litt etter litt helbredet hukommelsen, og vi fant tilbake til oss selv.

Ellert Dahl o.p.

En stemme fra Armenia

Fattigdommen er stor i Armenia - landet som feirer 1700 år med kristendom. "Dere ga oss sykehus og boliger etter jordskjelvet, og Fridtjof Nansen reddet vårt folk fra sultedøden," sier en armenier, i samtale med en representant for Det Norske Bibelselskap. Og fortsetter: "Vi skulle så gjerne hatt

noen av de biblene som dere allikevel ikke bruker, men vi kan jo ikke norsk."

Bibeldagen 1997 vil imidlertid bidra til at armenierne får mulighet til å kjøpe bibler på sitt eget språk og til en pris de selv kan betale.

NYTT OM BIBELEN

Kardinal vil ha ny frigjøringsteologi

Ifølge erkebiskopen av Sao Salvador de Bahia, kardinal Neves, som også er president for Brasils bispekonferanse, bygger frigjøringsteologien på prinsipper fra marxistisk samfunnsanalyse og er derfor utilfredsstillende og virkelighetsfjern. En ekte frigjøringsteologi må ta utgangspunkt i en

Påskelovsangen (Messebokens kortere versjon)

Fryd deg - du himlenes engleskare!
Juble av glede, Guds mysterier!
La frelsens basun kunngjøre den store konges seier!
Må også jorden - lysende i den evige konges klarhet,
glede seg i sin nye strålekran,
og vite at mørket som omsluttet verden, er hevet.
Glede seg skal også Kirken, vår mor,
kledt i glansen fra så stort et lys,
mens denne hall gjenlyder av mengdens mektige sang.

(-)
I sannhet, verdig og rett er det
av hele vårt hjerte og sinn
å lovsynge den usynlige og allmechtige Fader
og hans enbårne Sønn,
Jesus Kristus, vår Herre.
For oss innfridde han Adams gjeld til den evige Far,
og med sitt dyre blod utslettet han fortidens synd.
Ja, dette er påskefesten
da det sanne Lam blir ofret.
Med dets blod blir de troendes dørstolper vigslet.
Dette er den natt
da du i fordums tid førte våre fedre,
Israels barn, ut av Egyptens land
og bragte dem tørrskodde over Det røde hav.
Ja, dette er den natt
da ildstøttens lys fordrev syndens mørke.
Dette er natten og timen
som løser alle her nede som tror på Kristus,
fra verdens laster og syndens mørke,
gir dem nåde tilbake
og skjenker dem del i din hellighet.
Dette er den natt
da Kristus brøt dødens lenker
og seirende steg opp fra de døde.

Så underfullt bøyer din godhet seg mot oss!
Uten mål eller grense er din kjærlighets miskunn:
For å løskjøpe trelen, prisgav du Sønnen!
Sannelig: nødvendig var Adams synd,
den som Kristi død har utslettet.
Å, salige synd som vant oss så stor en gjeløser!
For denne natt driver med hellig makt
ondskap på flukt,
renser for synd, gjenreiser den falnes uskyld
og gir de sørgende gleden tilbake.
I sannhet salige natt
da himmelen forenes med jorden,
det guddommelige med det menneskelige.
Hellige Far! Ved nåden du skjenker oss
i denne hellige natt,
rekker jeg deg lovprisningens kveldsoffer
i denne brennende kjerte,
som de strevsomme bier har virket,
og som din hellige Kirke høytidelig frembærer
ved dine tjeneres hender.
Derfor ber vi deg, Herre:
La dette voksllys,
viet til din ære,
brenne videre uten opphør
og fordrive denne natts mørke.
Gi, at det blit tatt imot som søt vellukt
og blander seg med himmelens lys.
Må morgenstjernen finne det brennende,
den morgenstjerne som ikke kjenner nedgang:
Kristus, din Sønn,
som er stått opp fra de døde
og i sin klarhet lyser for menneskeslekten,
han som lever og råder fra evighet til evighet.
Amen.

teologi om sosial rettferdighet, sier kardinalen.

Presidenten for Latin-Amerikas største bispekonferanse understreker at hverken sosialistisk kollektivism eller uhemmet liberalisme egner seg som veivisere mot en bedre fremtid. FIDES

Krever nasjonal dialog
Den mexikanske biskopen Samuel Ruiz Garcia krever at samtlige av landets geriljagrupper, hæren og andre relevante grupper må samles til nasjonal dialog for å løse problemene i delstaten Chiapas. Regjeringen må bekjempe fattigdommen, sier biskop Ruiz Garcia. Man kan ikke oppnå virkelig fred når stadig flere lider under fattigdom,

usikkerhet, arbeids- og boligmangel og dårlige utdanningsmuligheter.

Biskop Ruiz Garcia anklager hæren for å trappe opp konflikten i området. Ifølge biskopen er hele 60% av hæren for tiden stasjonert i Chiapasprovinsen. "Noen steder er det 17 soldater pr. vanlig borger," sier biskopen. Som mener det sterke militære nærværet ikke skyldes militære grunner, men er ment å skremme befolkningen. FIDES/KNA

Kardinal Roger Etchegaray: Solidarisk kraftanstrengelse mot år 2000

7

En solidarisk verdensorden er den egentlige meningen med den eldgamle israelske tradisjon med å feire jubelår, skriver kardinal Roger Etchegaray i denne artikkelen, opprinnelig et foredrag fra i fjor høst. Han oppfordrer til en "solidarisk kraftanstrengelse" frem mot år 2000. Kardinal Etchegaray, som nylig var i Norge i forbindelse med Nobelpris-utdelingen til biskop Carlos Belo, er formann for den pavelige *Justitia et Pax-kommisjon* og for Vatikanets forberedelseskomité for år 2000.

Kardinal Roger Etchegaray, formann i den pavelige *Justitia et Pax-kommisjon* og leder for Vatikanets forberedelseskomité for det hellige år 2000.

Allerede ved sin tiltreden i 1963 var pave Paul VI opptatt av et emne som kom til å stå sentralt under Det 2. Vatikanekonsil: forholdet mellom kirken og dagens verden. Hans nærmest programatiske encyklika *Ecclesiam suam* banet veien for en av konsilets viktige, pastorale konstitusjoner: *Gaudium et spes* ("Glede og håp"). Dialogen mellom "kirken" og "verden" kan beskrives som en pendelbevegelse. Forholdet mellom de to og måten det oppfattes på, påvirkes gjerne av det som rører seg både innen kirken og i samfunnet. Det viser historien.

Pave Johannes Paul II's planer for feiringen av år 2000 og for tiden frem til tusenårsskiftet har klart sosiale dimensjoner. Dette er noe nytt, sammenlignet med tidligere 'hellige år'. Men, som paven understreker, det har sine røtter i selve fenomenet "jubelår". I rundskrevet *Tertio millennio adveniente* ("Det kommende tredje årtusen", nylig utkommet på dansk. red. anmrk.) - kommer paven, i paragrafene 12 og 13, inn på den gamle jødiske tradisjon "sabbatsår", som i overensstemmelse med Moseloven skulle holdes hvert syvende år, og "jubelår", som ble feiret hvert 50. år. Detaljerte beskrivelser for disse feiringene finnes i annen, tredje og femte Mosebok. Det er tydelige sosiale aspekter ved disse bibelske

visjonene, aspekter som er høyst relevante i dagens verden. Paven nevner frigivelse av slaver, ettergivelse av gjeld, proklamering av frihet; han skriver om tilbakevenden til familie og eiendom, om beskyttelse for de svake og om å la jorden ligge brakk.

Til tross for de store politiske og økonomiske forandringene det siste tiåret, later det til at de mer velstående landene er mer opptatt av å opprettholde sin nåværende levestandard enn av å bidra til at resten av menneskeheten kan leve i fred og harmoni. Paradoksalt nok er det slik at mange av dem som roper høyest om "globalisering", i realiteten står for disposisjoner som mer smaker av isolasjonistisk politikk.

FN-konferansene og kirkens sosiallære

De siste fire-fem år har verdenssamfunnet tatt for seg noen av de utfordringene som - sett fra en verdslig regjerings synspunkt - er av størst betydning for menneskeheten. Det har skjedd på de store FN-konferansene i Rio de Janeiro, Cairo, Wien, København, Beijing og senest i Istanbul. Ved disse konferansene har man tatt opp emner som miljøvern, befolkningspolitikk og befolkningsstilvekst, menneskerettigheter, selskapssetting, sosialpolitikk, kvinners sta-

tus, boligforhold og livet i byene. Hensikten med konferansene har vært å rette søkelyset på menneskehetens behov mot slutten av dette århundret. På noen punkter stemmer sluttokumentene fra disse konferansene overens med kirkens sosiallære, på andre gjør de det ikke.

I mange tilfeller har disse konferansene ført til at kirkens sosiallære har tatt opp emner som den hittil ikke hadde behandlet inngående nok. Konferansene viser også hvilke prioriteringer og innfallsvinkler sosiallæren må ta opp for å følge med. I en del tilfeller inneholder sluttokumentene begreper som stammer fra kirkens sosiallære, og som - i større og mindre grad - er blitt innarbeidet i ulike filosofiske sammenhenger.

Er jeg min brors vokter?

På verdensbasis har utviklingshjelpen kontinentene imellom, fra de velstående til de fattige land, avtatt i de senere år - det skulle være unødvendig å gjenta

Sør-Korea: Kardinal valgt til "årets mann"

Den katolske erkebiskopen av Seoul, kardinal Stephan Kim, er valgt til fjorårets mann i Sør-Korea. Av 200 journalister stemte 111 på kardinalen ifølge ukemagasinet *The Newsmaker*. Avgjørende for denne hedersbevisning er "kardinalens kraftfulle og åndelige lederskap", skriver tidsskriftet. "Det er mangelvare på personer verd respekt i vårt samfunn; kardinal Kim er den eneste personligheten av dette slag i vårt land."

FIDES

Paven: For lett å få katolske ekteskap oppløst

Den katolske kirke anerkjenner ikke skilsmisse, men ekteskap kan, etter bestemte regler, oppløses ved dom. Nå roper pave Johannes Paul II et varsko i til kirkens ekteskapsdomstol, den Hellige Rota: For mange katolske ekteskap innvilges annullering, ofte på lite overbevisende grunnlag; ofte er konflikten vanlig ekteskapelig krangel, sier paven. Det trengs offervilje for å holde sammen, og vanskeligheter, uenighet og endog

ulykkelige tider kan høre med til ekteskapets hverdag, sier paven.

Det er "villedende" å male et altfor idealistisk bilde av ekteskapet, uten problemer og vanskeligheter. "Kirkeretten uttrykker kun en underliggende antropologisk og teologisk virkelighet," sier paven. Som advarer domstolen mot å la seg lede av dagens sterke individualisme og av trender i dagens sekulære samfunn. Ca. 60.000 annulleringer innvilges på årsbasis, d.v.s. ca. halvparten av søknadene. CATHOLIC HERALD

8

statistikker her. Dertil kommer at hjelpen, av mange grunner, har fått dårlig rykte. Misbruk av ulike slag har ført til at man ikke lenger har den samme tillit til de ulike hjelpeprogrammer. Ingen har lyst til å bidra til prosjekter som smuldrer opp på grunn av korrupsjon og dårlig administrasjon i mottagerlandene, eller til å yte hjelp som ikke alltid når frem til de fattige som virkelig trenger den. Men her er det viktig å huske på at korrupsjon også forekommer i enkelte av givrelandene.

Jeg tror likevel at dagens givertretthet ikke bare skyldes den dårlige administrasjonen av utviklingshjelpen. Vi er vitne til at en politikk som sier direkte nei til solidaritet, vinner terreng. Dette nei til solidaritet er ikke bare en følge av denne politikken: Det er faktisk et av dens bærende elementer. I andre sammenhenger viser dette nei seg i form av isolasjonisme, som igjen har begynt å røre på seg. På visse hold møter vi en klart gjennomtenkt "ikke-interesse": la dem klare seg selv, dropp dem, la dem seile sin egen sjø. Eller man velger den strategi å kaste seg over ett enkelt emne eller én bestemt gruppe mennesker som man så, temmelig kritikkkløst, gjør til skyteskive. Fremmedhat er et typisk eksempel i så måte.

Den umiddelbare bakgrunnen er ofte angst og usikkerhet. Men i realiteten stikker det hele dypere. Vi gjenkjenner det gamle spørsmålet: "Er jeg min brors vokter," og, dessverre, også svaret: "Nei!"

Kirkene bør føre an i de felles bestrebelsene for igjen å gjøre begreper som solidaritet og felles ansvar til sentrale poster på dagsordenen og noe sentralt i menneskers liv. Og det gjelder ikke bare i forhold til utviklingshjelp eller i politisk sammenheng. Nei, først og fremst må solidaritet og felles ansvar bli rotfestet i den enkeltes hjerte og i samfunnet som helhet - og da særlig i de bedrestilte landene.

Vi må innse at de forskjellige deler av verden i stigende grad blir økonomisk avhengig av hverandre, og at denne prosessen ikke kan skrus tilbake. Vi må også se i øynene at de fattige landene fortsatt vil være låst fast i sin fattigdom hvis de ikke får mulighet til økonomisk utvikling og til deltagelse i den globale økonomi. Ordene i *Gaudium et spes* har bevart sin gyldighet: Det nåværende økonomiske system medfører problemer for menneskeheten. Det fremgår tydelig, av de fordringer de fattige landene stiller, at man er "fullstendig klar over den urettferdige fordeling av godene, og gjør krav på sin del av dem. (-) Disse fordringene er kun de ytre tegn på det mer omfattende ønske og krav om å oppnå bedre livsbetingelser. Ikke bare den enkelte mann og kvinne, men hele samfunn tørster etter en rikere, mer selvbestemt tilværelse - en tilværelse mer i overensstemmelse med menneskeverdet." Nettopp dette "menneskehetens problem" kan bli møtestedet mellom kirke og samfunn.

Et solidarisk krafttak må til!

Det er ikke min hensikt å undervurdere det engasjement for en solidarisk verden som finnes både hos enkeltmennesker og i organisasjoner av ulike slag. I *Det kommende tredje årtusen* skisserer paven de mange "håpets tegn" som kjennetegner siste del av dette årtusen: "... ønsket om forsoning og solidaritet mellom ulike folkeslag, særlig når det gjelder de mangslungne relasjonene mellom nord og sør". For kirkene gjelder det å medvirke til at denne innstillingen omsettes til "politisk vilje" som tar kampen opp med anti-solidaritets-tendensene.

Mange ser intensiteten i viljen til å løse de internasjonale gjeldsproblemer som et slags barometer på hvor megen solidaritet det er i verden. Selve problemet, den internasjonale gjeldskrisen,

kan selvsagt kun løses hvis alle de ledende involverte parter gjør en solidarisk kraftanstrengelse. Dette var da også den røde tråd i det dokumentet som ble sendt ut for ti år siden av den daværende pavelige Justitia et Pax-kommisjon. I anledning av det kommende jubelår er det på si plass at den nåværende kommisjon på ny tar opp saken for å se hvilke fremskritt som er gjort, og hvilke hindringer som fremdeles ikke er overvunnet.

For en tid siden holdt Englands kardinal Hume et godt besøkt kollokvium om saken, og jeg har fra forskjellige hold hørt lovord om initiativet. Kollokviet fant sted på et tidspunkt da verdenssamfunnet var i ferd med å finne frem til noe av løsningen for i hvert fall noen av de mest forgjeldede og underutviklede landene. Verdens syv ledende industrinasjoner, "G7", hadde også saken på dagsordenen da de møttes i Lyon i høst (1996), og forhåpentligvis vil de internasjonale monetære organisasjoner senere i år kunne enes om noe i så måte.

Ny giv for de fattige landene!

Ser vi dette sakskomplekset i lys av det kommende jubelår, blir det klart at det ikke er nok å ettergi de fattige landenes gjeld. Målet må være at verdenssamfunnet fjerner de byrder som hindrer de fattige landene i å delta i verdensøkonomien på like fot med de andre landene. En gjeldsletting i anledning jubelåret må ha som formål å gjenopprette rettferdighet, harmoni og likhet slik at de fattigste nasjonene kan begynne på ny frisk - at de virkelig kan få en ny giv og ta fatt på et nytt kapittel av sin historie.

Det som nå trengs, er at de fattigste landene får omfattende hjelp som raskt kan få en slutt på gjelden de tynges av, og som baner vei for nye investeringer, økonomisk vekst og en ordnet adminis-

Ikke nattverd for gjengifte skilte

I en tale til Det pavelig råd for familien sier paven at selv om gjengifte skilte ikke får motta nattverden, er det viktig at de føler seg velkommen i menigheten og deltar i dens liv. "Et nytt forhold etter en de facto skilsmisse står i kontrast til troens krav, men utelukker ikke dem det gjelder fra et aktivt bønneliv og fra å delta i karitativt arbeid," understreker paven. CATHOLIC HERALD

Mye i kirken taler mot dens eget budskap!

"Jeg har lenge følt en uro over at kirken skjulte så mye av sin rikdom, samtidig som den sa 'kom til oss'." Det sier gateprest i Kirkens Bymisjon, Hans-Olav Mørk til Asker og Bærum Budstikke: "Jeg tenker på budskapet om at alle mennesker i utgangspunktet er ønsket og elsket av en skaper. Det er så mye i kirken som taler imot det budskapet."

Gatepresten presiserer nærmere, med blant annet følgende eksempler: "Prekestolen høyt over menigheten. Alteret så langt fremme at bare de mest husvarme våger seg dit. Dette strider imot slik jeg oppfatter Jesus. Han var der folk var, han snakket deres språk og inkluderte dem som andre så ned på."

"Er jeg min brors vokter? De rikere lands svar på dette spørsmålet er, dessverre, i stigende grad 'nei'," skriver kardinal Roger Etchegaray i denne artikkelen.

Forto: Katolische Missionen.

trasjon. Men nok en gang: Det eneste som duger, er en løsning basert på solidaritet. Løsninger som kommer ovenfra eller utenfra, holder ikke i lengden. De fattige landene må trekkes inn som likeverdige partnere, de må selv være med på å avgjøre hvilke justeringer som skal foretas, hvilke økonomiske og sosiale reformer som skal gjennomføres, og hvordan.

Men la oss gå et skritt videre: Befolkningen i de fattige landene må selv få være med på å skissere og virkeliggjøre forandringene. I den grad noen må gi avkall på noe, må denne byrden også fordeles og bæres av alle. Høyt priori-

terte satsingsområder som utdanning og helsevesen må alltid vernes slik at det ikke er her "avkallet" skjer. Å skjære ned på investeringen i folks grunnleggende behov, eller føre en politikk som ikke stiller folk likt, er meningsløst, også i økonomisk henseende.

Jordreform og bærekraftig jordbruk

Landet, jordveien, er et annet bibelsk aspekt paven tar opp i rundskrivelsen *Det kommende tredje årtusen*. Ifølge den israelske tankegang tilhørte jorden Gud, og derfor kunne det israelske folk aldri helt fratras jorden. De som bebodde og dyrket jorden, var bare forvaltere.

Deres oppgave var "å arbeide i Guds navn, den Gud som eier landet i hele dets fylde, for det er Guds vilje at alt det skapte skal tjene alle på rettferdig vis."

For mange mennesker, særlig i Latin-Amerika, er spørsmålet om jord et spørsmål om overlevelse, om sikring av eksistensen og om personlig identitet. Å kunne disponere over jord og dyrke den med avkastning, er av svært stor betydning for disse menneskene, og like viktig er det at de får garanti for at jorden ikke tas fra dem. De må ha eienomsretten til jorden. Har de ikke det, er de "ikke noen", men i ett og alt avhengig av de store jordeiere og konserner, som - til dels ganske uten skrupler og hinsides lov og rett - utgjør en stat i staten. Det er nok å minne om de mange drap på brasilianske landarbeidere i den senere tid.

Jordreformer, omfordeling av eienomsretten til jord, er et ganske annet spørsmål. Det er ikke alltid jordreformer virker. Små jordbrukere må kunne dyrke jorden på rentabel og bæredyktig måte, og de må kunne samarbeide for å få sine produkter avsatt på beste måte. Men jordreformer er absolutt nødvendige; uten dem vil de demokratiske prosesser som er under utvikling i Latin-Amerika og andre steder i verden, ikke kunne virkeliggjøres fullt ut på landsbygden. Jubelåret kan bli en anledning til, med fornyet styrke, å henlede oppmerksomheten på dette spørsmålet, og til å sikre teknisk og utdanningsmessig støtte til småbønder slik at de kan drive produktivt og bærekraftig landbruk.

Skaperverket - ingen privateiendom!

Uttrykket "bærekraftig" er forholdvis nytt i internasjonal språkbruk, men ordets innhold er langt fra nytt. Det ligger nær opptil det Bibelen forventer av en "forvalter": Jorden, skaperverket, er ikke vår private eiendom, noe vi kan skale og valte med etter eget forgodtb-

Et speilbilde av tiden?

"Kirkens oppgave er å forandre samfunnet," sier Torbjørn Olsen, katolsk sogneprest i Bodø, tidligere prest i Den norske kirke, til avisen Fædrelandsvennen.

Olsen mener "det ligger i protestantismens vesen at kirken har en tendens til å bli et religiøst speilbilde av samfunnet og tiden", men at "kirkens oppgave egentlig er det motsatte. Og det tror jeg bare den katolske kirke har en reell mulighet til. Den har

et verdensomspennende fellesskap, og derfor blir den ikke avhengig av det lokale samfunnet. Den har også en forpliktelse på tradisjon som gjør at den heller ikke er så avhengig av hva som er in i tiden. I tillegg tror jeg nok at selve den teologiske forståelsen, vektleggingen av sakramentene og det hellige, er med på å gjøre den til noe annet enn det jeg opplevde på protestantisk hold," sier Torbjørn Olsen.

Neo-katekumenatet forbyr i engelsk bispedømme

Biskop Mervyn Anderson i det engelske bispeddømmet Clifton har nedlagt forbud mot den katolske bevegelsen neo-katekumenatet innen sitt bispeddømme. En bispeddømme-rapport i fjor høst anbefalte bl.a. at bevegelsen ikke lenger skulle få feire separate messer. Bevegelsen ble anklaget for å splitte menighetene, og for å ha ført til "åndelige belastninger, både av personlig og mental art" hos enkelte av de involverte

10

finnende. Jorden skal dyrkes i overensstemmelse med Guds opprinnelige plan. Jubelåret bør bli en anledning for oss alle til sammen å reflektere over hva denne forvalterrolle innebærer for oss: Hvordan vi forholder oss til naturen, til produksjon og til forbruk - det siste er særlig presserende i de mer vel-situerte land. I sitt budskap til Verdensfredsdagen i 1990 tok paven opp noen av disse spørsmålene, men her trengs mer vidtgående målorientert refleksjon omkring disse emnene.

Uansett hvor ivrige vi måtte være etter å være solidariske med andre mennesker: Uten å ivre etter å være 'solidariske med Gud', vil det neppe gå. Og 'solidarisk med Gud' er rett og slett det som i Evangeliet heter "å omvende seg". Jubelåret 2000 bør bli den store anledningen for hver enkelt av oss til å finne den ekstra styrke som skal til for å vende ryggen til egoismen og ta imot Guds tilgivelse i bønn og faste. Og til å leve med våre medmennesker som brødre og søstre.

Solidaritet med de fattige er den gyldne nøkkel som åpner døren til verdensomspennende solidaritet. Det er ikke nok å dele med de fattige, vi må selv leve som de fattige! Hverken den enkeltes eller kirkens livsstil må etterlate noen tvil om ektheten i vårt evangeliske liv. De som aldri har merket fattigdommen på kroppen, risikerer å gro fast i sin bekvemme ensomhet; de ser ikke at verden er blitt større og ligger åpen for en solidaritet uten grenser.

Caritas Norge • Den katolske kirkes bistandsorganisasjon

På de fattiges side

Caritas Norge er Den katolske kirkes organisasjon for hjelpearbeid i utviklingsland. Sammen med menighetene utfører Caritas også diakonalt arbeid i Norge. Caritas bygger sitt arbeid på Kirkens sosiallære og på anerkjente humanitære prinsipper.

Vårt utviklings- og nødhjelpengasjement er på ca 22 mill. kroner årlig. NORAD bidrar med 80 prosent av midlene til våre utviklingsprosjekter, og Utenriksdepartementet bidrar til nødhjelp. Vi samarbeider nært med lokale Caritas-organisasjoner, eller med Kirken i prosjektområdene. Vi har ingen dyr representasjon ute.

Vi ber deg om å støtte vårt arbeid ved å bli Caritas-fadder. Du kan gi generell støtte, eller støtte prosjekter i ett bestemt land (se kupongen). Vi utgir regelmessig informasjon, som sendes fadderne. Din støtte blir femdoblet før den når mennesker som lever i nød og fattigdom.

Utviklingshjelp

- Hjelp til selvhjelp i fattige land
- Konsentrert om Guatemala, Honduras, Bolivia, Uganda og Filippinene
- Rettet mot kvinner og barn, drikkevann og primærhelsetjeneste samt inntektsskapende virksomhet

Nødhjelp

- Rettet mot katastrofe- og rehabiliteringsarbeid, samt menneskerettigheter
- Tiltak for å forebygge aids, og for å hjelpe barn som er blitt foreldreløse som følge av aids
- Arbeider selvstendig, og er tilsluttet Caritas Internationalis' nettverk

 Caritas
N O R G E

Jeg ønsker å støtte Caritas' arbeid - vennligst send meg:

Postgiro   Bankgiro   Info om autogiro / direkte trekk

Mitt bidrag skal gå til:

Generell støtte   Bolivia   Guatemala   Uganda   Filippinene

Navn ..... : _____

Adresse ..... : _____

Postnr og -sted ..... : _____

Sendes til: Caritas Norge, POB 5254 Majorstua, 0303 Oslo

personer. Også deler av bevegelsens katekese, trosundervisning, ble vurdert som krittikkverdig og foruroligende. Biskop Anderson understreker at forbudet ikke må tolkes som generell kritikk av neo-katekumenatet, og at han hele tiden hadde håpet på "samarbeidsånd og gjensidig respekt", men at dette hadde strandet på neo-katekumenenes mangel på "nødvendig fleksibilitet". Også innen bispedømmet Westminster er det skepsis til sider ved neo-katekumenatets virke.

THE TABLET

Norsk avhandling om Leonardo Boff - nå også på engelsk

I 1991 forsvarte Kjell Nordstokke, rektor ved Diakonhjemmets høgskolesenter, sin doktoravhandling om den brasilianske presten og fransiskanermunken Leonardo Boffs konflikt med Vatikanet. Nordstokke analyserte denne konflikten ut fra Boffs omstridte bok: "Church, Charism and Power".

Doktoravhandlingen er nå tilgjengelig for et større publikum, den er oversatt av pater Brian McNeil: "Council and context in Leonardo Boffs ecclesiology", med undertittelen: "The rebirth of the church among the poor." Den utgis nå i USA på forlaget The Edwin Mellen Press, forteller bladet, Hilsen fra Diakonhjemmet".

Maria, Guds mor, sett med en kvinnes øyne

11

Her følger et bilde av Maria - sett med hjertet - som tillegg til debatten som er startet i St. Olavs spalter heller enn som innlegg i debatten.

Vi møter Maria som 13-åring. Hun er forlovet og full av forventning om ekte-skap og familieliv. Hun vet mye om verden. Hun vet at Gud er Den som er. Hun vet at kusinen Elisabeth venter barn etter Guds inngripen, som Sara før henne. Hun vet også at utro kvinner stenes. Når engelen forteller Maria at hun skal føde Guds sønn, tenker hun kanskje mer på stening enn på unnfangelse når hun svarer: "Hvordan skal det gå til, jeg har jo ingen mann?" Engelen bekrefter bare at hun skal føde Guds Sønn ved den Hellige Ånd. Men deretter? Et liv som ugift mor i Israel? Hun ser for seg et liv i skam og fornedrelse, som tigger eller trel, fullstendig rettsløs. Og Maria, ubesmittet av synd, totalt fri for egoisme, svarer "Jeg er Herrens tjenerinne, la det skje" Men hun skjelder av gr.

Deretter skjer det utrolige. Engelen besøker Josef også, og han vil gifte seg med henne selv om hun venter barn. For en glede, hun skal få føde Guds Sønn som ærbar kvinne. En jublende glede som gjennomstrømmer hennes Magnificat.

Så følger fødselen i stallen, gjeterne, stjernen, møtet med Simeon og Anna, den fryktelige nyheten at Herodes' menn har drept 200 småbarn p.g.a. Marias sønn.

Vissheten om at de levde med Guds Sønn, må ha gitt Josef og Maria en fullkommen glede. De levde så totalt vendt mot Gud at vanlig samliv var uvesentlig, så fullstendig i ett med Guds kjærlighet at det er utenkelig at de ikke skulle ha tatt til seg foreldreløse barn. Selvfølgelig hadde de en stor barne-

flokk, men bare Jesus var født av Maria, og hun hadde et helt spesielt forhold til Ham.

Dette ser vi tydelig da Han var 12 år. Guttungen forsvant fra foreldrene i tre dager så de ble fra seg av redsel. Likevel møter Maria Ham med forundring "Hvorfor gjorde du dette? (du som er kjærlighet). Sønnen svarer like forundret: "Visste dere ikke at jeg (som er Guds Sønn) må være i min fars hus?" Mon tro hva de snakket om på hjemveien. Kanskje foreldrene spurte: "Lytet du i tre dager - snakket du til prestene - ville prestene lytte til deg??" Kanskje gutten svarte: "Guds Ord bor i meg", eller "Jeg er den levende Guds Ord". Og Maria undret seg.

Deretter levde Maria med Jesus i 18 år. Hun så Hans kjærlighetsgjerninger i det skjulte, hun la merke til hvordan Han virket dem. Dette ser vi tydelig i brylluppet i Kana hvor Maria tok initiativet.

Hun forsto straks at et bryllup uten nok vin ville være en tragedie for vertskapet, kilde til hån og mobbing i årevis fremover og krangel i det unge ekte-skap. Derfor ba hun sønnen hjelpe, og selv om Han først avviste henne, visste hun at Han aldri ville unnlate å gjøre en kjærlighetsgjerning. Hun visste også hva som skulle til, og sa: "Gjør som Han sier". På Hans Ord bar de vann, og vannet ble vin.

Neste møte med Maria virker som en offentlig fornærmelse. Hun og brødrene vil snakke med Jesus, men han svarer: "Min mor og mine brødre er disse som hører Guds Ord og handler etter det". Han ville aldri såre sin mor, begge vis-

ste at han nettopp tenkte på henne med disse ordene. Kanskje hadde de en ordlek om det i barndommen: (du hørte Guds Ord, levde etter det. Guds Ord tok bolig i deg, og du fødte Guds Ord).

Ved neste møte med Maria sier Jesus til Johannes: "Der er din mor." Maria, som i 30 år var Jesus disippel, får nå Johannes som disippel. Dette skinner gjennom flere steder i Johannes' evangelium. Kvinner tenker og uttrykker seg litt annerledes enn menn, flere assosiasjoner og følelser.

F.eks. Joh. 1: I begynnelsen var Ordet, Ordet var hos Gud... Han var i begynnelsen hos Gud... Johannes vidnet om ham (allerede som foster)... og Ordet ble kjød og tok bolig i blant oss.

Dette virker som Marias oppfattelse av Mysteriet, hennes juleevangelium.

Og Joh. 3.16, lutheranernes "lille Bibel", lyder som Marias smerteskrig: "Så (ufattelig høyt) har Gud elsket verden at Han ga sin sønn (og min)..." og hennes forsøk på å forsone seg med smerten: "for at hver den som tror på Ham..." For Maria betyr å tro: Å være tro, å høre Guds Ord og leve etter dem slik hun selv gjorde.

Når Maria oppfattes slik, er hun ingen kilde til splid, men tvert om en veiviser og brobygger mellom alle kristne kirkesamfunn.

En Mariavenn

Vignett av Liv Benedicte Nielsen i Wilfrid Stinissens bok: Maria i Bibelen og vårt liv. St. Olav Forlag 1983.

Tysk undersøkelse om scientologi
79% av de spurte mener scientologi er farlig, og 64% mener myndighetene bør skjerpe overvåkingen av Scientologi-kirken, viser en meningsmåling utført av den tyske avisen "Die Woche". 43% av de spurte ser helst at organisasjonen forbys, mens 81% mener den utgjør en risiko, især for naive mennesker.

Scientologi tør være "den mest idiotiske" av de mange såkalte religioner som er oppfunnet i USA, sier den amerikanske forfatteren Gore Vidal til "Die Woche". Man burde heller ha medlidenhet med scientologene enn la dem overvåke. Vidal hører til en gruppe fremtredende amerikanere som i et åpent brev til statsminister Kohl beskylder Tyskland for å forfølge scientologene som religiøs minoritet. KNA

Sverige: Om scientologi og offentlig innsyn

I Sverige er det fastlagt ved lov at all korrespondanse med det offentlige er et offentlig anliggende som enhver har rett til innsyn i. En avhopper fra scientologien benyttet seg av dette. Han hadde forsøkt å gjøre scientologiens hemmelige dokumenter tilgjengelige på Internet, men fikk forbud fra Scientologi-kirken under henvisning til opphavsrett. Politiet beslagla diskettene ved en

12 Søkelys på scientologi: Religion eller totalitært foretrep

Det har blåst friskt rundt scientologien i det siste! Særlig på tysk mark, men også her hjemme har rettsoppgjør og anklager fra "frafalne" rettet søkelyset mot det mange ser som en farlig sekt. "Ingen kirke, men et foretrepningsforetagende," heter det i offisielle tyske rapporter om denne "kirken", som på verdensbasis skal ha ca. 8 millioner medlemmer, ca. 30.000 i Tyskland. "En totalitær organisasjon, uforenlig med det kristne menneskesyn og vår demokratiske grunnlov," mener Tysklands kristen-demokrater og roper på forbud.

Hva er scientologi, og hva vil den? Og - hvorfor reagerer man så sterkt på tysk mark?

"Å skrive science fiction for en penny pr. ord er ingen måte å tjene til livets opphold på. Hvis man virkelige vil tjene millioner, er raskeste måte å starte sin egen religion." Ordene stammer fra Lafayette Ronald Hubbard. Da han sa dem - på en science fiction kongress i 1947 - drev han selv med å skrive fremtidsromaner. Noen år senere grunnla han Scientologi-kirken med seg selv som åndelige leder. Hans forfattervirksomhet lar seg ikke skille fra hans religiøse ideer. Hubbard, som var født i staten Nebraska i 1911 og døde i 1986, skrev to store romansykluser: "Kampen om jorden" og "Mission Earth". "Etter hvert viskes grensene mellom fiksjon og virkelighet stadig mer ut, og det er ikke lenger hans fiktive romanfigurer som redder verden, nei, det er han selv," skriver Livia Leykauf i tidsskriftet *Christ in der Gegenwart*. "Hubbard anså seg selv som utvalgt til - sammen med sine tilhengere - å bevare verden fra det onde. Slik ble samtiden for ham et lerret for hans futuristiske planer om og utkast til en lytefri, perfekt verden. Den gode makt er scientologien, motparten er det ufullkomne."

Grunnstenen til Scientologi-kirken la

Hubbard i 1950 med en artikkel med tittelen: "Dianetik, - en ny åndsvitenskap". Ordet dianetik bygger på gresk (*da* og *nous*) og betyr "ved/gjennom ånden". Ved forstanden alene skal man kunne oppnå sunnhet, suksess og frelse. Denne oppdagelsen kaller Hubbard for en "milepæl for menneskeheten, viktigere enn oppfinnelsen av hjulet". For å gi denne "menneskehetens milepæl" en filosofisk og strukturell overbygning, etablerte Hubbard forskjellige scientologiske grupperinger, under forskjellige navn. "Scientologiens anvendelighet avhenger ikke av tro eller tillit. Scientologi baserer seg på observerbar sannhet (-) Scientologi er anvendt religiøs filosofi, det vil si den inneholder informasjon og visdom som skal anvendes i livet slik at den enkelte ut fra egen innsikt lever bedre (-) Scientologi er ingen religiøs praksis."

Dyr frelse!

Sagt på en annen måte: Scientologien vil kun formidle utilitaristisk orientert innsikt, altså nyttig, anvendbart åndsinnhold. Scientologien forkynner en selvforløsning som også gir klar uttel-

ling for organisasjonen selv: Forløsningen, frelsen, skjer gjennom et nettverk av dyre kurs. En oppfordring fra Hubbard til sine medarbeidere lyder: "Tjen penger og stadig mere penger, og få andre til å tjene penger." Ifølge en kjennelse i den tyske arbeidsretten i mars 1995 bruker scientologene ordet kirke om sin virksomhet for å skjule at det i virkeligheten dreier seg om et økonomisk foretagende. Scientologi-kirken er "intet religions- eller verdensanskuelsesfellesskap", heter det i klar-tekst.

Leykauf viser til boken *Scientologi - Magie des 20. Jarhunderts* (Claudius Verlag, München), et standardverk om scientologi på tysk mark, skrevet av Friedrich Wilhelm Haack som kjenner scientologien fra sitt arbeid med sekter på oppdrag av den evangeliske kirke i Bayern. Haack skriver: "Det er høyst sannsynlig at det å skille med religion og kalle seg kirke, var en bevisst 'dekorasjonsmanøver', og man kan med sikkerhet si at kirkelig 'inventar' som gudstjenester, dåps- og sorgseremonier og trosbekjennelse kom til etterhvert." En stor annonse nylig i avisen *International Herald Tribune* - "Scientologi: gir håp om en lys fremtid og midlene til å nå målet" står det i store bokstaver - markedsfører nettopp scientologenes "religiøse praksis". Det vises ikke bare til *auditing* som den "sentrale religiøse praksis innen scientologien", men også til overgangsriter og "Sunday Services" hvor alle er velkommen, og "ingen kollekt kreves".

Gratis personlighetstester er måten scientologien skaffer seg kunder på. Navnet på testen, "Oxford personlighetsanalyse", skal signalisere seriøsitet. Gjennom testen påvises alvorlige personlige svakheter som Scientologi-kirken påtar seg å få bukt med gjennom et rikholdig utvalg av kurs og andre arrangementer.

Hvilket menneskesyn står denne "kir-

husundersøkelse. Den frafalne, som anklager scientologien for psykomaniplulasjon, maktmisbruk og et totalitært menneskebil- de, sendte så to eksemplarer av scientologi- dokumentene til Riksdagen og regjeringen som dokumentasjon for sin sak. Derved gjorde han dem til offentlige papirer som enhver, mot gebyr, kan skaffe seg en kopi av. Interessen for kopier har vært stor.

Det hører med at det senere har vært inn- brudd i Riksdagens bibliotek, og at sciento- loger har beslaglagt eller ødelagt materiale på andre biblioteker for å hindre at folk får tilgang til denne "scientologi-bibelen" eller kritisk litteratur om scientologi. Det er reist tiltale for bl.a. "forfalskning av offentlige papirer" fordi sakspapir i departementet er blitt endret ved formildende tilføyelser.

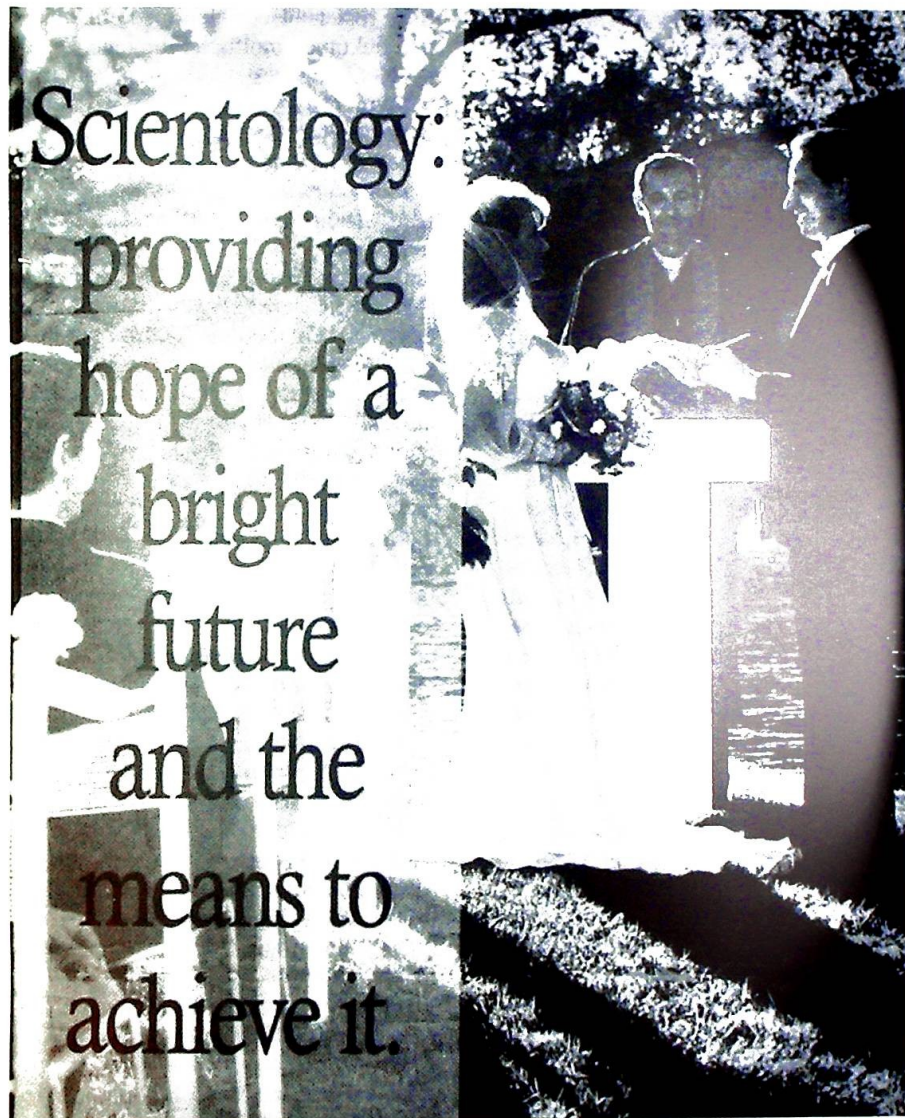
CHRIST IN DER GEGENWART

Åndelig oppgave

"Den eneste meningsfylte oppgave for Europa i det neste århundre er å blåse nytt liv i sine beste åndelige tradisjoner, og såle- des hjelpe til med å skape et nytt mønster for global sameksistens," sier president Vaclav Havel. "Det beste Europa kan gjøre for seg selv, når vår verden nå gjenoppdå- ger sine politiske dimensjoner, er å arbeide for å gjenopprette sin egen åndelige identi- tet, slik at den moralske samvittighet får lede dens eget, nye morgengry."

gsforetagende?

13

Scientology:
providing
hope of a
bright
future
and the
means to
achieve it.

Fra Scientologi-kirkens helsides annonse i avisen International Herald Tribune.

prinsippet stimulus og reaksjon. Så lenge den reaktive forstanden har over- taket på den analytiske, skjer enhver handling skjematisk, betinget av ytre stimuli, slik adferdslæren sier.

Om "clears" og "overmennesker"

For å oppnå sitt fulle åndelige potensiale, må man kvitte seg med, få visket ut engrammene, og det skjer via en lang - og dyr - "bro til den totale frihet". Når man er kommet over den broen, er man blitt rendyrket "positiv forstand" og kan handle rent logisk og ikke betinget. Man er blitt det som på scientologenes fagspråk heter "clear". Ifølge Hubbard ligger "gjennombruddet for mennesket" i viten "om seg selv, sin forstand og universet".

Ut fra dette menneskebildet "forstår man at scientologene legger vekt på å skaffe seg ansvarsposisjoner innen øko- nomi og politikk," skriver Leykauf. For ifølge deres oppfatning er kun den som kan frigjøre seg fra den reaktive for- stand, i stand til virkelig å lede og yte noe. Bare en elite av "clears" - og her smaker det sterkt av overmennesketan- ker - kan overleve. Også "demokrati" er kun mulig i et samfunn av "clears", heter det, "hvilket vanskelig kan bety annet enn et totalitært overtak fra scientologenes side over de andre.," skriver Livia Leykauf. Selv sier Hubbard det slik: "Kanskje vil målet være nådd en gang i fremtiden når bare en "clear" vil få innvilget statsborgerlige rettigheter og kan profitere på det."

Den høyeste form for "clear" er "ope- rating thetan". En "operating thetan" er en som "er blitt så fortrolig med sine omgivelser at vedkommende har nådd det punkt hvor han/hun har fullt herre- dømme over materie, energi, rom, tid". Thetanen kan frigjøre seg fra kroppen, overskride tid og rom. Med andre ord: transcendere de grenser som er satt for mennesket. Som *Matthias Fosse*, infor-

ken" for? Ifølge scientologien består mennesket av tre deler: kroppen (*body*), forstanden (*mind*) og en slags ånds-sjel (*thetan*). Kroppen er oppholdssted for *thetanen*, et oppholdssted den forlater ved døden. "Mind" er igjen oppdelt i en positiv "analytisk forstand" og en nega-

tiv "reaktiv forstand". Den reaktive for- standen lagrer alle dårlige erfaringer i dette og alle tidligere liv som en slags arr (engrammer). Disse arrene hindrer mennesket i å handle fritt og ta avgjø- relser på et fritt grunnlag, fordi den reaktive forstanden kun fungerer etter

Dagens legegjerning og vårt menneskebilde

Ønsker om euthanasi bunner ofte i avmaktfølelse (både hos pasienten og legen) og i angst for et smertefullt dødsforløp, heter det i et referat i "Katolsk orientering" fra den 8. FEAMC-kongress i fjor. FEAMC er paraplyorganisasjon for katolske legeforeninger i Europa. Kongressens tema var "Dagens legegjerning og vårt menneskebilde".

"Selve handlingen euthanasi begrunnes

med pasientens ønske," heter det videre i referatet. "Men erfaringen fra hospice viser imidlertid at avmakt og angst kan avhjelpe - til og med i en slik grad at ønsket om euthanasi faller bort. Den kristne filosofi bak hospice-tanken er solidaritet med pasienten og respekt for vedkommendes ønsker. Fraværet av 'alminnelig klinisk virksomhet', det vil si medisinske prosedyrer, blodprøver, kontroller etc. og en fokusering på mennesket i pasienten har medført dramatiske fall i

anvendelsen av smertestillende og psykoterapeutiske midler," heter det i rapporten. Som også forteller om "hvor rystende det var å erfare under hvilke vilkår man arbeider i Øst-Europa - ingen sikre medisinforsyninger, defekt materiell og lønninger, som det nærmest er umulig å leve av. Til gjensjeld opplevdes hos disse leger en ånd og en inspirasjon som man sjelden finner i Vest-Europa", avslutter Ida Møller Jørgensen og Jacob Schwartz sin rapport.

14

masjonsmedarbeider for scientologene i Norge, sa i et intervju i NRK for en tid siden: En thetan - og thetaner finnes! - kan opptre som han ønsker, om så er forlate kroppen og forflytte seg ut i verdensrommet.

Hvordan blir man en såkalt "clear"? Gjennom "auditing", som er selve kjernen i scientologien. En "auditor", en tilhører, skal hjelpe til med å bryte ned stimulus-reaksjon-skjemaet slik at man "gjenvinner sin selvbestemmelse, frihet og bevissthet som uødelig vesen". I samtaler på tomannshånd gjenforteller den søkende/kunden igjen og igjen sine smertelige erfaringer, "selv om de skulle ligge billioner og atter billioner av år" tilbake i tiden, som det heter. På denne måten blir sårene og engrammene visket ut, og den analytiske positive ånd kan begynne å virke.

En studie utført av den tyske forbundsregjering ("*Die Scientology-Organisation*, januar 1996) beskriver "auditing"-prosessen som "en umenneskelig og upersonlig prosedyre som kan innebære adskillig risiko for psykisk ustabile mennesker". Og i boken *Scientology, der Griff nach Macht und Geld* (Frederike Valentin og Horand Knapp, Herder 1992) kalles denne psykiske praksis mangelfull: "Auditing' er ingen rasjonell bearbeidelse av slike konflikter gjennom samtaler, heller ikke siktes det mot et terapeutisk forhold og en terapeutisk bearbeidelse." I en artikkel som Leykauf viser til, heter det: "Fra et psykologisk synspunkt er scientologene dilettanter."

Samtalene mellom kunde og auditor skrives ned, og materialet sendes videre til en personlig "ansvarlig" og utnyttes videre. På den måten blir kunden - altså den som søker hjelp for å overvinne de personlige "svakheter" Oxfordtesten sier å ha avdekket - "gjennomiktig for organisasjonen", skriver Leykauf. "Her er ingen skriftestolpraksis og taushetsplikt som pålegger auditor varsomhet i

forhold til fortrolige opplysninger. Å vise slik varsomhet - selv der den ikke er formelt pålagt - svarer til vanlig utbredt oppfatning av menneskeverdet i vår vestlige verden. Det er ikke uten grunn at man har regler og lovverk som skal beskytte den enkelte mot utilbørlig tråkking, f. eks. fra pressens side, i det private og intime."

"Scientologien har et velutviklet 'overvåkingssystem' for å kontrollere medlemmene," skriver juristen og CDU-medlemmet *Hermann Gröhe* i en artikkel i den tyske ukeavisen *Rheinischer Merkur*. Han viser til en uttalelse fra en konferanse for tyske delstatsministre i 1994 der det heter at scientologene ikke viker tilbake for å benytte seg av "psycho-terror overfor sine medlemmer". Ifølge Gröhe inngår følgende passus i det man skriver under på, om man vil være med i *International Association of Scientologists*: "Jeg støtter ødeleggelsen av alle grupper eller organisasjoner som søker å legge hindringer i veien for scientologi-teknologien og menneskehetens frihet."

Uforenlig med den vestlige verdens etikk-begrep

Scientologien, som ser det som sin oppgave å redde menneskeheten, har ikke rom for særlig hensyntagen. I en instruks om temaet "Angrep på scientologien" heter det, ifølge Leykauf, om "frafalne" og motstandere. "Fór pressen med faktiske beviser. . snakk ikke om oss. . .men om dem. Bruk *deres* blod, *deres* sex og *deres* forbrytelser for å få de store overskrifter, men bruk aldri oss." Og i bevegelsens "Minikurs for pressekontakter" leser man: "For å komme på trykk, må en historie inneholde én eller flere av følgende ingredienser: skader (blod, vold, død, skandaler), sex, penger, kjente navn." Og under overskriften "etikk" finner man følgende om hvordan man omgås kri-

tiske røster: "Hensikten med etikken er å få bukt med motforestillingene. ."

Scientologenes etikkbegrep, som innbefatter massive, men først og fremst dyre straffer for den som kommer til kort, "er uforenlig med den vestlige verdens etikk-begrep", skriver Leykauf. Hun viser til Haucks tidligere nevnte bok, der det heter: "Det som her kalles etikk, burde snarere hete: 'Metoder for hensynsløs gjennomføring av egne mål'. Hubbards etikk går i bunn og grunn ut på å sikre hans egen organisasjons eksistens. . . Hubbards etiske anvisninger til sine medarbeidere smaker av diktaturers skikk og bruk."

Totalitære trekk

I vår tid skrives individualisme, selvutfoldelse og "min egen følelse av velvære" med større bokstaver enn kanskje noen gang tidligere i historien. Hubbards egosentriske frelseslære synes derfor på mange måter å ligge i tiden. Han lover "total frihet" og krever derfor "total disiplin": da vil det gå *deg* bedre, *du* vil ha større suksess, *du* kommer til å arbeide mer effektivt, yte mer, funksjonere bedre.

"Vi vil heller se deg dø enn 'unfit'!" er, ifølge Leykauf, en sentral ledetråd innen scientologien. "Her er ingen plass for svakhet, for det å komme til kort, for skyld - slikt er det ikke rom for i scientologisk tankegang. Man skylder ikke noen noe, og det kreves intet regnskap. Begreper som solidaritet, nestekjærlighet eller tilgivelse leter man forgyves etter i Hubbards sosialdarwinisme, for blant "clears" finner man ikke de svake og syke. Forestillingen om en kjærlig Gud som kaller mennesket ved dets navn, svekker mennesket, i scientologenes øyne. Scientologi-kirken er et barn av vår tid. Den bør utfordre snarere enn engste oss," mener Leykauf, nettopp fordi den trekker frem i lyset spørsmål og usikkerhet som preger vår

Forvrengt teologi blir ideologi

"Utviklingshemming er en del av skaperverket" og stiller alle samfunnets medlemmer overfor en felles oppgave: integrasjon. Det sier teologen Claudia Mitscha-Eibl i Wien. Hun går mot en skapelsesteologi som går ut på at verden opprinnelig var "uskadet" og hel, for senere å bli gjennomsyret av livsfjendtlige krefter som sykdom, synd og død.

En slik teologi fører nemlig til ideologien om at det er det friske, ikke-utviklingshemmede mennesket som er slik Gud har villet det, mens det syke, hemmede mennesket derimot er slik Gud ikke har villet det, sier Mitscha-Eibl.

CHRIST IN DER GEGENWART

tid, og - ikke minst - menneskets lengsel etter et vellykket liv.

Det foruroligende ligger i at "scientologien utnytter disse dype og ekte lengslene til fordel for sin totalitære og dypt udemokratiske ideologi. Opp mot menneskets erfaring som begrenset og endelig vesen, opp mot angsten for nederlaget og døden, stilles idéen om det udødelige, ufeilbarlige overmennesket. En slik idé kan vanskelig ses som et humant svar på de eksistensielle spørsmål."

L. Ron Hubbards organisasjon består av en rekke "forkledd" forretningsforetagender. Målet for dem alle er å utbre Hubbards lære og vinne innflytelse i den offentlige sektor, innen finans og kultur og derved undergrave ved en stilltiende marsj gjennom intisusjonene. Leykauf viser til en del av dem: Bak uanselige foreninger som "Forbund for engasjerte tannleger", "Sentrum for kunst og kommunikasjon" eller "Komisjonen for politireform" står scientologien. Også innen den sosiale sektor søker scientologien å rekruttere medlemmer - under dekke av terapeutiske grupper til selvhjelp, som "Narcocom", en selvhjelpsgruppe for narkomane.

I juni i fjor appellerte scientologene til OSSE, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa, og anklaget tyske myndigheter for "systematisk religiøs forfølgelse". I juli uttalte CDU, kristen-demokratene, at scientologi er uforenlig med det kristne menneskesyn, og oppfordret til forbud mot "kirken", fordi den er "en kriminell organisasjon som opererer under dekke av religiøse læresetninger". I et "åpent brev" til Helmut Kohl av 9. januar i år - i form av en helsides betalt annonse i avisen International Herald Tribune, undertegnet av 34 Hollywood-celebriteter og ikke-scientologer, bl.a. Dustin Hoffman og Oliver Stone - anklages dagens tyske myndigheter for en "religiøs intoleranse" på linje med naziste-

nes jødeforfølgelser: "På 1930-tallet var det jødene som var ofrene, i dag er det scientologene (-) Vi kan ikke forandre historien, men vi kan se til at den ikke gjentar seg," heter det ordrett. Reaksjonene - ikke bare i Tyskland - har ikke uteblitt. Formannen for de tyske jøders råd, Ignatz Bubis, hadde mange i ryggen da han kalte scientologenes anklager for "en hån mot alle Holocaust-ofre".

I en kommentar til saken minner *Newsweek Magazine* om boikottaksjoner på tysk mark mot filmen "Mission Impossible" av scientologi-medlem Tom Cruise. Og i dagens Hollywood "er Tom Cruise Gud, og John Travolta, også scientolog, har apostelrang," skriver *Newsweek* - som en del av forklaringen på denne massive oppslutning fra kremen i *Tinsel Town*: "Man plukker ikke på Tom!"

Tysk lov åpner for strenge tiltak fra myndighetens side mot grupperinger som kan karakteriseres som udemokratiske; loven skal hindre at maktsyke grupper undergraver samfunnet. I den nevnte artikkel i *Rheinischer Merkur* skriver Hermann Gröhe at CDUs avstandtagen til scientologien nettopp er uttrykk for "at man vil ta lærdom av historien". Han kaller scientologenes parallell til jødeforfølgelsene for "fullstendig uakseptabel og smakløs" og en "uhyrlighet overfor Holocaust-ofrene". Man plikter, skriver Gröhe, å gå offensivt ut mot en organisasjon som - og her siterer han fra en rapport utarbeidet av delstaten Nordrhein-Westfalen - "orienterer seg mot ideer om det absolutte helte-overmenneske som frigjør seg fra liberalismens og demokratiets ubehagelige lenker, og stiler mot et verdensherredømme bygget på totalitære prinsipper uforenlige med en demokratisk grunnlov." Det hører med til bildet at scientologene har vært ganske aktive på tysk mark i de senere år, og ikke uten en viss suksess, særlig i det åndelige

vakuum i det tidligere DDR. At man på ansvarlig tysk hold etterhvert er blitt nokså skuddredd overfor totalitære øvelser og overmennesketendenser, er forståelig.

Dertil kommer, som den franske journalisten *Alain Woodrow* påpeker i *The Tablet* nylig, at medlemmer av kirker og religiøse grupperinger, "har rett til å bli beskyttet mot utnyttelse, selv om de har nådd myndighetsalder og frivillig har sluttet seg til sine respektive grupper." I det perspektiv "er Tysklands årvåkenhet overfor Scientologikirken ekspansjon legitim", skriver *Woodrow*. Som allerede i 1977, i boken *Les nouvelles sectes*, advarte mot scientologien, og følgelig fikk "kirken" på nakken. Også på fransk mark har det vært rettsaker, på økonomisk og strafferettslig grunnlag, mot Scientologikirken, og de offentlige vurderinger *Woodrow* siterer i *The Tablet*, svarer til de tyske. For dokumentasjon på norsk henvises til *John E. Sannvanns* bok: *Religion til salg: søkelys på scientologi-kirken*, Aventura 1993.

I et av bindene i romansyklusen "Mission Earth" beskriver L. Ron Hubbard en person som, bak en plettfri fasade, bedriver ting som osrer av menneskeforakt. Boken kan leses som en slags selvavsløring av Hubbards eget pseudo-religiøse livsverk, skriver *Livia Leykauf* i *Christ in der Gegenwart*. Og siterer: "Jeg arbeidet med planene for et sykehus. . . Og i kjelleren skulle det ligge noen hemmelige rom som ingen kunne ha noen anelse om at fantes. . . Jeg ville la sykehuset registrere under navnet 'De forente veldedighetsorganisasjoners milde barmhjertighets hospital' og tjene meg søkkrik på det. . . 'Når man har noe absolutt ondt i sinne,' pleide en av mine professorer å si. . . 'må man bestandig gi det skinn av det absolutt gode.' Det er en av de jernhårde maksimer for enhver dyktig regjering." UKJ

Synodeplaner for Asia

"Det er grunn til å glede seg over den frelsens sannhet og nåde. Ånden har utøst over Asias folk: deres dype sans for religion, filosofi og kultur (-). På den annen side er det viktig å huske på at Åndens nærvær i alle folk sikter mot å lede dem til Jesus Kristus." Slik heter det i utkastet til forhåndsdokument, "lineamenta", for den planlagte Asia-synode, som ventelig vil finne sted for år

2000. Dokumentet, som er utarbeidet av Bispesynodens generalsekretariat, gir et omriss av temaet og ber om svar på en rekke spørsmål til hjelp for utformingen av synodens arbeidsdokumenter.

Forhåndsdokumentet tar opp kristendommens historie i Asia, dagens asiatiske virkelighet, "misjon blant folkene" og andre spørsmål. Når det gjelder kristologien, er man urolig for visse tendenser innen dagens

kristologier: De har positiv verdi idet de byr på anledning til å lese evangeliet på nytt i lys av samtiden, men "man gjør troen urett" om man "omskriver det til et evangelium for en sosial, politisk og kulturell dagsorden".

Det er ingen hemmelighet at "radikale spørsmål er blitt reist vedrørende Jesus Kristus' unike stilling i frelseshistorien (-). Å tilpasse den kristne tro til Asias kulturer, innebærer ikke å forkynne en 'del-Kristus' eller en Kristus redusert ut fra menneskeli-

Oppklaringsrunde om Balasuriya-saken

Den sri-lankiske teologen Tissa Balasuriya ble ikke ekskommunisert fordi han benekter "at kirken ikke har autoritet til i prestevie kvinner", sier Troskongregasjonens formann, kardinal Ratzinger, i en oppklaringsrunde, ifølge *The Tablet*. Ekskommunikasjonen av den 72-årige teologen på grunnlag av boken *Mary and Human Liberation* har vakt oppsikt og sterke reaksjoner (St.Olav 2-97).

Det er "mange ting som er totalt uakseptable" i p. Balasuriyas bok, sier Ratzinger, bl.a. synet på arvesynden. Også når det gjelder andre av kirkens dogmer, er det et ankepunkt at Balasuriya er influert av marxistisk tenkemåte. Kardinalen understreker at saken ikke har med inkulturasjon å gjøre, slik mange har antydnet: "Vi er spesielt følsomme overfor situasjonen på det asiatiske kontinent som er så avgjørende for menneskehetens fremtid." Kongregasjonen vil ikke være 'lyseslukker' for dem som søker å bestemme katolsk tros plass og identitet i asiatisk sammenheng, nettopp fordi "å bringe troen på Kristus, Guds sønn som ble menneske, til den asiatiske sjel, kanskje er en av de største utfordringer kirken står overfor i det tredje årtusen".

For å "unngå uendelige diskusjoner som ikke ville vært til nytte for noen", valgte Troskongregasjonen "en mer positiv vei fremover" ved å be Balasuriya undertegne en trosbekjennelse, skreddersydd for anledningen, sier Ratzinger. Dette nektet han, som kjent, og undertegnet i stedet en trosbekjennelse fra pave Paul VIs hånd, men med tilføyelsen: "Jeg, pater Tissa Balasuriya OMI, avlegger og undertegner denne trosbekjennelsen i tråd med den teologiske utvikling og kirkelige praksis siden Det 2. Vatikankonsil og med den frihet og det ansvar de kristne og de teologiske forskere har, ifølge kirkeretten." Hadde Balasuriya utelatt tilføyelsen, ville alt vært i orden, men tilføyelsen setter, sier Ratzinger, "spørsmålsteget ved hele innholdet og gjør derved signaturen ugyldig".

Kardinalen kom også inn på de tre forskjellige "nivåer" når det gjelder tilslutning til kirkens lære. Kirkens nei til ordinasjon av kvinner, hører til "det annet nivå", det vil si trossannheter som, "selv om de ikke er formelt åpenbart" - slik sannheter av "første grad" er - "likevel er knyttet til åpenbaringen på en slik måte at man ødelegger selve åpenbarings-veien om man benekter trossannheter på dette annet nivå". Slikt er "ikke heresi i ordets strenge forstand", men "feilaktig lære" og "fremmed og uforenlig med troen". Ved ikke å godta den forelagte trosbekjennelse, beviste Balasuriya at han ikke deler kirken lære.

Troskongregasjonens oppgave er ikke å forfekte "en spesiell teologi som unik og normativ", men snarere å "minne om glemte elementer som må høre med i enhver utgave av katolsk teologi", sa Ratzinger. Kongregasjonen skal påtale slikt som er uforenlig med katolsk lære, men ut over det "tillate størst mulig rom for teologenes kreative refleksjon, uten nødvendigvis å tvinge dem inn i skjemaer som er obligatoriske for alle".

Balasuriya har appellert til Roma for å få overprøvet om kirkerettens forskrifter er blitt fulgt i hans tilfelle. Og han spør om "Troskongregasjonen nå har byttet ut grunnlaget for sin kritikk mot meg?" I 1994 sa kongregasjonen at hans dogmatiske "feiltakelser" nettopp hadde med forsøket på å skape en asiatisk teologi å gjøre. "Dette er første gang spørsmålet om marxistisk innflytelse er blitt reist i de vel 50 månedene mitt arbeid har vært i søkelyset", sier Balasuriya. Som understreker at han snarere er inspirert av asiatiske åndelige veiledere enn av marxistisk tankegodt.

Norsk prest tar doktorgrad i kirkerett

Den 14. mars forsvarte den katolske sognepresten i Bodø, Torbjørn Olsen, sin doktoravhandling i kanonisk rett ved det pavelige universitet Gregoriana: "Militærordinariatets kirkelig-juridiske struktur" er avhandlingens tittel.

Kanonisk rett - kirkerett - er en meget gammel universitetsdisiplin og befinner seg i grenselandet mellom teologi og vanlig jus. Den kanoniske rett sikter først og fremst inn på å legge forholdene til rette for et velordnet, godt, rettferdig og rimelig liv innen den katolske kirke, som omfatter mer enn 900 millioner mennesker. Det dreier seg om en slags intern, kirkelig jus; samtidig griper den kanoniske rett også inn i andre forhold, særlig slikt som angår ekteskap og familieliv, men også forhold hvor stat og kirke kommer i direkte berøring med hverandre.

På verdensbasis finnes det 23 egne fakulteter i kanonisk rett, dertil har alle teologiske fakulteter og presteseminarer i den katolske kirke lærestoler i kanonisk rett. I nyere tid har bare noen få nordmenn tatt lisensiat-graden i kanonisk rett, og Torbjørn Olsen er den første som doktorerer i faget.

I 31 land i verden er den katolske feltpresttjenesten organisert som et såkalt "militærordinariat", d.v.s. en egen kirkelig organisasjon innen Forsvaret og ledet av en særskilt biskop, "militærordinarius". I sin avhandling analyserer Olsen hvordan militærordinariatene er å forstå i forhold til bl.a. de sivile bispedømmer. Spørsmålet er sentralt for katolsk tanke siden det er bispedømmet som danner grunnenheten i den katolske kirke - ikke menighe-

ge og kulturelle krav". Angående misjon heter det at "det i de siste tre årtier fra visse hold i Asia er blitt gitt uttrykk for at misjonens tidsalder er over. (-) Radikal pluralisme når det gjelder religion og frelse synes å være blitt et dogme". Men "det sentrale i kirkens tro og liv er å forkynne Jesus Kristus". Synoden kan bli en ny giv for evangeliseringen, "ikke ut fra en ånd preget av rivalisering og egen-interesse, men i fellesskap og harmoni med alle Asias folk".

Ordensfolk støtter ekskommunisert teolog

"Konferansen for ordensfolk i England og Wales", som representerer over 11.000 menn og kvinner, ber i et brev Troskongregasjonen oppheve ekskommunikasjonen av den sri-lankiske teologen Tissa Balasuriya. Under konferansens årlige møte nylig sa generalsekretæren, sr. Gabriel Robin: "Vi mener det er livsviktig for kirken å gjøre sitt budskap relevant for de mennesker den arbeider blant. Vi trenger en klar frem-

gangsmåte for å diskutere og evaluere de synspunkter teologer som p. Tissa representerer - en fremgangsmåte dagens kirke sårt savner." I det åpne brevet til kardinal Ratzinger minner ordensfolkene om at Balasuriya "holder fast ved at det han har villet si, er blitt feiltolket og forvridd". De oppfordrer kardinalen til å oppheve den "ekstraordinære og endelige fordømmelse" av en mann som "gjennom et langt ordensliv har vært en trofast kirkens tjener".

CATHOLIC HERALD

ten, slik det oftest er på protestantisk hold. Er et militærordinariat teologisk å anse som et slags bispedømme uten territoriale grenser? Tendensen går i retning av å besvare spørsmålet positivt, men Olsen stiller seg kritisk til denne utviklingen.

Avhandlingen behandler denne problemstillingen systematisk på bakgrunn av en omfattende historisk fremstilling av utviklingen frem mot den "apostoliske konstitusjon" (1986) om militærordinariatene. Den historiske gjennomgangen omfatter bl.a. feltpresttjenesten under Trettiårskirken (1618-48), opprettelsen av det eldste militærordinariat (Chile 1910) og bestemmelser gitt under og etter de to verdenskriger. Beskrivelsen av forholdene i Chile bygger på tidligere ikke-offentliggjorte dokumenter fra Vatikanets hemmelige arkiv.

Torbjørn Olsen er utdannet teolog fra Menighetsfakultetet i Oslo og Johannes Gutenberg-Universitæt i Mainz, Tyskland. Han var prest i Den norske kirke fra 1980 til 1989 da han konverterte til den katolske kirke. To år senere ble han viet til katolsk prest. Ca. halvparten av tiden som prest i Den norske kirke var Olsen feltprest. Fra 1992 til han ble utnevnt til sogneprest i Bodø i 1995, studerte han kirkerett i Roma, og han har fullført sin doktorgrad ved siden av sitt arbeid som sogneprest i det særdeles vidstrakte Bodø sogn.

Doktoravhandlingen, som er skrevet på tysk, er ingen lettvekter, forteller Torbjørn Olsen: Den er på 874 sider og inneholder halvannet tusen fotnoter samt 56 sider med dokumenter og litteraturfortegnelser. Bodø-presten, opprinnelig fra Kristiansand, forsvarte sin avhandling på italiensk!

St. Olav gratulerer! ●

Inspirerende barnebok fra IKO:

“Veien til Golgata”

Fargene fenger ved første blick ved denne boken, fersk fra IKO-forlaget, Institutt for kristen oppseding: Det er måneblå natt i Getsemane der apostlene sover og Jesus våker i vånnde, og i Emmaus sitter de tre vandrere rundt aftensbordet mot en bakgrunn av røde rødt. Gjenkjennelsens brennende øyeblikk? “Brant ikke hans ord i oss,” sier de to til hverandre der de iler tilbake til Jerusalem. Skjønt - akkurat *de* ordene finner vi, desserre, ikke i boken.

Og dermed er vi ved teksten i denne opprinnelig italienske boken - tekst Inos Biffi, tegninger Franco Vignazia - “oversatt og bearbeidet for norske forhold” av Oskar Stein Bjørlykke. Her er sobre parafraaser, ispedd bibelsitatater, over Bibelens beretning om hendelsene i Jerusalem hin påske, fra det festpregede inntoget på søndagsformiddagen via fredagens mørke til påskemorgens strålende: “Han er ikke her, har er oppstått.” (Bibelsitatene er fra Det Norske Bibelselskaps oversettelse fra 1978/85.) Og altså aftenen i Emmaus.

Før vi er kommet dit, har vi fått med oss korsveiens fjorten stasjoner, rammet inn av den stille ukes øvrige hendelser. Men nettopp ved korsveien stusser man. Joda, vi får høre om Via Dolorosa, og at “hver påske går mange mennesker den samme veien”, for å minnes veien Jesus gikk “da han ble ført til Golgata for å bli korsfestet”. MEN: ikke ett ord om at korsveiens bilder henger i nær sagt hver katolsk kirke verden over! Og at katolske kristne i århundrer, og da særlig i fastetiden, har “gått korsveien” så å si på hjemmebane. En opplysende liten fotnote om denne høyst levende fromhetsformens århundrelange liv på katolsk mark (først i 1731 fastla pave Klemens XII dens liturgiske form og antall stasjoner) hadde vært på sin plass. Ikke minst i en IKO-bok som vel først og fremst er tenkt brukt på luthersk mark og i skolesammenheng. “Litt større barn”, som boken ifølge forlaget er beregnet på, tør tåle såpass kirkehistorie og økumenikk!

Men for all del: Boken er kjærkommen, om enn til tider noe knapp i det teologiske. Men det er vel her lærere og foreldre er tenkt å trå til, for dette er en bok til felles opplevelse - også. Ikke minst - og her er vi tilbake ved utgangspunktet - på grunn av tegnerens glede ved de mange detaljer. Som ikke bare setter barns medlevelse og fantasi i sving!

UKJ

Veien til Golgata

Tekst av Inos Biffi.

Illustrasjoner Franco Vignazia

IKO-Forlaget A/S 1997

Takk til Nina Valsø!

I 1992 dukket signaturen *Nina Valsø* for første gang opp i *St. Olavs spalter*. Siden da har "St. Olavs" lesere kunne glede seg over inspirerende og forfriskende tekster fra hennes penn. I vel et år har Nina vært med i bladets redaksjon, den lille gruppen av faste medarbeidere. Nå takker hun for seg. "St. Olav" takker Nina, som for en tid tilbake bestemte seg for å være dramatiker på heltid, for følget, og ønsker henne og hennes *alter ego*, *Bacsteet girl*, alt godt.

26 millioner DM fra tyske katolikker!

Siden grunnleggelsen i 1967 har tyske katolikker i bispedømmene Osnabrück og Hamburg via sitt Ansgarwerk støttet trosfeller i de nordiske land med hele 26 millioner DM. Det fremgår av bladet "Informationen zur katholischen Kirche in den nordischen Ländern", hvor Ansgarwerk retter en takk til givne. Hvor ville kirken her hjemme vært uten denne rundhåndethet hos vanlige tyske katolikker? All grunn til den varmeste takk i retur!

18 Olav Müller ssc:

På leting etter ordet (2)

"I julen går det ofte inflasjon i barneidyll," skrev pater *Olav Müller*, sogneprest i Kristiansund, i forrige nummer av bladet. Og oppfordret leserne til å følge ham på leting, bortenfor all idyllen, etter "Ordet som ble menneske og tok bolig iblant oss", Ordet som er "det sanne lys, som opplyser hvert menneske som kommer til verden". Sist fant han det hos Frelssesoldaten på torget i den lille by "ved hav" og hos den hardbalne fiskeren Johannes.

3. En hippie ved Vanndamman:

Bli med meg til Vanndamman! På en benk, tett opp til skogbrynet, sitter en forhutlet skikkelse. Arnt heter han, en hippie fra de sene sekstiårene, som tiden har løpt fra. Dongerien er mer lapet og utvasket enn moten tilsier i dag. Langt skittengult hår henger fett og tjafset ned over de smale skuldrene. Grå striper i uflidd skjegg. Han er ikke ung lenger. Midt i førtiårene. Den gammelmodige hippie på en benk ved Vanndamman trøster seg med en halvflaske, og minnes svundne tider da blomsterbarna var et motsigelsens tegn i storbyene - elsket av mange, hatet av flere.

Det ble med Arnt som så mange andre: Først den obligatoriske haiketuren til India. Et år ved guruens føtter. Suget inn visdom fra de store mestre. Senere gikk turen over den store dammen til California, hippienes paradys. Året var 1967. 20.000 hippier samlet seg til sommerfestival. Her ble den nye "bevissthetsrevolusjonen" feiret. Hvor lykkelig, hvor oppglødd var han ikke dengang. Han var med på den store demonstrasjonen mot Vietnamkrigen. Og sammen med tusener andre hippier slo han ring rundt det - etter deres oppfatning - "djevlebesatte Pentagon" - for med magiske ritualer å tvinge det til å "levitere inn i evigheten" og forsvinne for godt.

Det var så eggende utfordrende å

slentre omkring i freakete klær og skulderlangt hår. Litt pasifisme, litt anarkisme, litt okkultisme. Det gjaldt å tirre det etablerte borgerskapet, det pillrâte samfunnet med sine maktstrukturer, klatresystemer, fagidioter og tomme lærdommer. Denne opphetete sommeren i San Fransisco kuttet Arnt fortøyningen til det borgerlige samfunn, til arbeid, ekteskap, familie og eiendom.

"Make lov and not war" smilte han til den morske politikonstabelen og rakte ham en blomst. Men omslaget kom brått og uventet: Psykedeliske stoffer gjorde sitt inntog i hippiemiljøet. Harsj-pipa ble en del av hippienes feltutstyr. Han merket hvordan bevegelsen mistet taket på seg selv. Negative krefter tok over. Det var med ett onde vibrasjoner over San Fransisco. Heroin og voldelig adferd ble vanlig. Hyllest til Satan fant nedslag i rockemusikken. Arnt forstod hvorhen det bar. Derfor nytt oppbrudd. Han satte kursen hjemover - skuffet, deprimeret, arbeidssky, fattig som en kirkerotte.

I vår lille byen på de tre øyer forstår folk seg lite på hippiekultur og andre moteretringer. De kaller en spade en spade, spytter i neven og jobber for kjerring, kall og unger. Arnts bybarn tar imot ham med mistroens skjerpede

Den gode hyrde - den tidlige kirkes mest benyttede Kristus-motiv. Sarkofag fra det 3. århundre.

A / S N O R S K E S H E L L

Leverandør av oljeprodukter til de fleste katolske institusjoner.

BESTILLING 22 66 59 00 – SERVICE 22 66 58 60 – 22 66 58 61

Vennligst meld
adresseforandring

til

St.Olavs ekspedisjon,
Akersvn. 5, 0177 Oslo
tel.: 22 20 72 26

19

blikk - der han går iland fra den store båten. Ingen vil ha noe med ham å gjøre. Hvem vil ansette en freaket hippie i fabrikk eller på kontor? Et snyltedyrt, en parasitt på samfunnslegemet, det er det han er - dette magre, langhårete beinskrangelet av en døgenikt. Selv jentene fniser av ham. Så er det å gå på sosia-len, sove hos en alkoholisert venn fra gutteårene. Dagene fordriver han med ørkesløs slentring langs veier og stier. Det er tomrom i sinnet. Har vært det i mange år nå. Idealene er borte. Kjærlighetens paradisi har vist seg å være et fata morgana. Fortsatt ulmer en gnist av håp om en gang å "finne seg sjæl" og helst litt mer. Hippienes arvtaker, "New Age", sier ham lite. Vet han aldri vil føle seg hjemme under bevegelsens vidtfavnende paraply. Så mange spridende meninger. Så mange guruer som forkjettrer hverandre. Det blåser så hardt på toppene. Guruer har han fått nok av. Nølede har han forstått at fra nå av må han være sin egen guru. Stille, fortapt i egne tanker, sitter han der på benken sin ved Vanddamman. Han merker knapt at jeg nærmer meg. Alkoholen har for noen øyeblikk druknet den verste smerten i hans frustrerte sinn, men ikke slukket håpets gnist.

Det guddommelige Ordet er ikke langt fra Arnt. Det bor faktisk i ham uten at han selv er klar over det. Så jo dette Ordet etter å ha kledd seg i kjøtt og blod: "Jeg er veien, sannheten og livet." Da må saken stå slik at den som søker sannheten, han søker Ordet, Ordet, som er sannhet og opplyser alle mennesker. Den store kirkefader Augustinus legger disse ord i Kristi munn: "Du søkte meg ikke hvis du ikke alt hadde funnet meg." Den forhuttede hippie på benken ved Vanddamman, som tiden har løpt fra, vil en gang "finne seg sjæl", og litt mer, ja, uendelig mye mer.

(Fortsettes)

Lavmælt vandring i påskens landskap

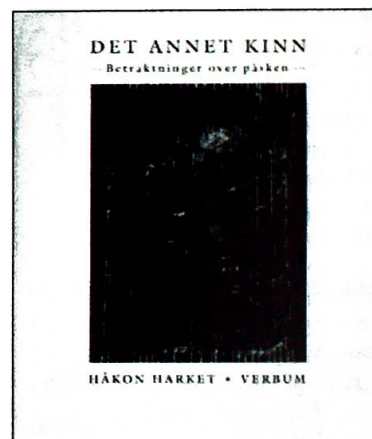
Håkon Harkets lille bok *Det annet kinn. Betraktninger over påsken* (1995) nådde St.Olavs redaksjon for sent for påskenummeret dengang, og ble, dessverre, stående på hyllen i fjor. Kanskje ikke så galt likevel? Om det smale lille bind bokstavelig talt har samlet litt støv, har Harkets betraktninger om påsken - norsk fjellpåske med frisk smak av appelsin inklusive! - og Kristi lidelseshistorie det ikke.

"Jeg er ikke uten skepsis til frasene som så ofte utlegger Ordet i himmelstrøk så fjernt fra det Kierkegaard kalte samtidighetens situasjon." signaliserer kulturjournalisten og forfatteren Harket innledningsvis. "Aktualisering av budskapet i påskefjellet" er ikke hans anliggende, heller ikke de gjengse kristelige fraser og det lukkede Kanaans sprog. Med lavmælt og varsom undring, men med klart blikk for det saklige og historiske, tar han oss med inn i påskens egentlige landskap: "Påsken står i lidelsens tegn, men er en nådetid."

"Det er den kristne påske som er mitt tema. Det vil nødvendigvis også si den jødiske," skriver Harket. Og gir selv mesterlig perspektivet: Det var "Jesu siste påske". For egen fordypelse søker han innsikt og informasjon hos verdige sannhetsvitner - hos Mauriac og Kierkegaard, hos Martin Buber og Aasmund Brynildsen, Wilfrid Stinissen og Aage Hauken. Og ikke minst søker han veiledning i malerkunsten, for "lerretets store mestere har gjennom historien lagt igjen sine grenserfaringer i møte med de sentrale påskemotivene: lidelsen, døden og kjærligheten." Her er Rembrandt og Chagall, Roault og Gauguin, Leonardo da Vinci og Victor Sparre og mange andre. Det er hos Hieronymus Bosch, blant spotterne og de groteske likegyldige i bildet "Korsbæringen", Harket finner "det annet kinn" - "det bleke, rosenrøde kinn som Jesus byr oss i Bosch' bilde, er det annet kinn. Kjærlighetens kinn."

Harkets vakre lille smale bind bør ned av hyllen denne påsken.

UKJ

Håkon Harket:
Det annet kinn.
Betraktninger over påsken.
Verbum 1995

Liturgisk kalender

MARS

- Man 24 Jes 42,1-7; Joh 12,1-11
Tir 25 Jes 49,1-6; Joh 13,21-33.36-38
Ons 26 Jes 50,4-9a; Matt 26,14-25
Tor 27 SKJÆRTORS DAG.
2 Mos 12,1-8.11-14; 1
Kor 11,23-26; Joh 13,1-15
Fre 28 Langfredag - faste og abstinens.
Jes 52,13-53,12; Hebr 4,14-16 og
5,7-9; Joh 18,1-19,42
Lør 29 Ingen liturgi innen -
PÅSKEVIGILIE.
1 Mos 1,1-2,2 (kortere form:
1,1-26-31a);
1 Mos 22,1-18 (kortere form:
22,1-2.9a.10-13.15-18;
2 Mos 14,5-15,1; Jes 54,5-14;
Jes 55,1-11; Bar 3,9-15.30-4,4;
Esek 36,16-17a.18-28;
Rom 6,3-11; Mark 16,1-8
SØN 30 PÅSKE SØNDAG.
Apg 10,34a.37-43; Kol 3,1-4;
Joh 20,1-9
Man 31 MANDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 2,14.22-32; Matt 28,8-15

APRIL

- Tir 1 TIRSDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 2,36-41; Joh 20,11-18
Ons 2 ONSDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 3,1-10; Luk 24,13-35
Tor 3 TORSDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 3,11-26; Luk 24,35-48
Fre 4 FREDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 4,1-12; Joh 21,1-14
Lør 5 LØRDAG I PÅSKEOKTAVEN.
Apg 4,13-21; Mark 16,9-15
SØN 6 2. SØNDAG I PÅSKETIDEN.
Apg 4,32-35; 1 Joh 5,1-6;
Joh 20,19-31
Man 7 HERRENS BEBUDELSE.
Jes 7,10-14; Hebr 10,4-10;
Luk 1,26-38
Tir 8 Apg 4,32-37; Joh 3,7-15
Ons 9 Apg 5,17-26; Joh 3,16-21
Tor 10 Apg 5,27-33; Joh 3,31-36
Fre 11 Den hl. Stanislaus.
Apg 5,34-42; Joh 6,1-15
Lør 12 Apg 6,1-7; Joh 6,16-21
SØN 13 3. SØNDAG I PÅSKETIDEN.
Apg 3,13-15.17-19; 1
Joh 2,1-5a; Luk 24,35-48
Man 14 Apg 6,8-15; Joh 6,22-29
Tir 15 Apg 7,51-8,1a; Joh 6,30-35
Ons 16 Den hl. Magnus. Apg 8,1b-8;
Joh 6,35-40
Tor 17 Apg 8,26-36.38-40; Joh 6,44-51
Fre 18 Apg 9,1-20; Joh 6,52-59
Lør 19 Apg 9,31-42; Joh 6,60-69
SØN 20 4. SØNDAG I PÅSKETIDEN.
[Bønnedag for kall]
Apg 4,8-12;
1 Joh 3,1-2; Joh 10,11-18

Påskegudstjenester

- ASKER OG BÆRUM **Mariakirken**, Nyveien 17, Stabekk - tlf. 67 53 77 35
Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse. Festen til minne om Jesu nadverd.*
Langfredag: kl. 15.00 *Korsveiandakt.*
kl. 19.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Høymesse. Vigsel av påskelys og dåpsvann.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Sangmesse.*
Kristi Freds Kirke, Veståsen 18, Eikeli - tlf. 67 53 77 53
Palmesøndag: kl. 09.30 *Engelsk messe m/palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Engelsk messe.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi, engelsk.*
1. Påskedag: kl. 09.30 *Høymesse, engelsk*
- ARENDAL **St. Franciskus Xaveriuskirke**, Kirkebakken 10 - tlf. 37 02 22 09
Palmesøndag: kl. 08.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 12.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.30 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 08.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
- ASKIM **Mariakapellet**, Roald Amundsensgt. 4 - tlf. 69 31 83 61 el. 69 88 52 78
Palmesøndag: kl. 12.00 *Høymesse med palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 16.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 16.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Messe.*
- BERGEN **St. Pauls kirke**, Christiesgt. 18 - tlf. 55 32 54 10
Palmesøndag: kl. 09.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
kl. 13.00 *Messe.*
kl. 18.00 *Messe.*
Mand., tirsd., onsd.,
i den stille uke. kl. 18.00 *Skriftemål.*
kl. 19.00 *Messe.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 12.00 *Velsignelse av påskemat.*
kl. 23.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 13.00 *Messe.*
kl. 18.00 *Messe.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*
kl. 18.00 *Messe.*
Messer og andakter på andre språk kunngjøres internt.
- DRAMMEN **St. Laurentius kirke**, Cappelensgt. 1 - tlf. 32 83 20 19
Palmesøndag: kl. 09.30 *Fromesse.*
kl. 11.00 *Høymesse med vigsel av palmegrener.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Messe, etterpå tilbedelse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Korsveiandakt, deretter gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 12.00 *Velsignelse av påskemat. (Ingen messe kl. 13.00).*
kl. 21.00 *Feiring av vigilien til minne om Herrens oppstandelse.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
kl. 16.30 *Messe på Kongsberg. (Metodistkirken).*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
- FREDRIKSTAD **St. Birgitta kirke**, St. Josephsgt. 17 - tlf. 69 31 14 38
Palmesøndag: kl. 10.00 *Høymesse med palmevigsel.*
kl. 18.00 *Messe.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 20.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*
kl. 18.00 *Messe.*
2. Påskedag: kl. 10.00 *Messe.*
- HALDEN **St. Peters kirke**, Kristian Vs plass 1 - tlf. 69 18 11 68
Palmesøndag: kl. 12.00 *Høymesse med palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Høymesse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 18.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 12.00 *Messe.*
- HAMAR **St. Torfinns kirke**, Torvgt. 113 - tlf. 62 52 37 51
Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 17.30 *Høymesse og fotvasking.*
Langfredag: kl. 15.00 *Gudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Påskevigilie.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 18.00 *Messe.*
- HØNEFOSS **St. Teresia kirke**, Vesterngt. 5 B - tlf. 32 12 23 81
Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Messe.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 21.00 *Messe.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse med vigsel av ild, påskelys og vann.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

KRISTIANSAND	St. Ansgar Kirke, Kirkegt. 3 - tlf. 38 02 42 25 Palmesøndag: kl. 11.00 <i>Høymesse.</i> kl. 13.00 <i>Messe.</i> Skjærtorsdag: kl. 17.00 <i>Skriftemål.</i> kl. 19.00 <i>Fellesfeiring av Herrens Natverd.</i> Langfredag: kl. 16.00 <i>Skriftemål.</i> kl. 19.00 <i>Langfredagsliturgi.</i> Påskeaften: kl. 18.00 <i>Skriftemål.</i> kl. 23.00 <i>Påskevigilie.</i> 1. Påskedag: kl. 11.00 <i>Høymesse.</i> kl. 13.00 <i>Messe.</i> 2. Påskedag: kl. 11.00 <i>Høymesse.</i> kl. 13.00 <i>Messe.</i>
LARVIK	St. Frans' kapell, Åsvn. 2 - tlf. 33 12 56 20 Palmesøndag: kl. 10.00 <i>Høymesse med palmevigsel.</i> Skjærtorsdag: kl. 17.00 <i>Skjærtorsdagsliturgi.</i> Langfredag: kl. 15.00 <i>Langfredagsliturgi.</i> Påskeaften: kl. 21.00 <i>Påskevigilie feires.</i> 1. Påskedag: kl. 10.00 <i>Høymesse.</i>
LILLEHAMMER	Mariakirken, Weidemannsgt. 3 A - tlf. 63 81 28 85 Palmesøndag: kl. 18.00 <i>Høymesse.</i> Skjærtorsdag: kl. 20.30 <i>Messe.</i> Langfredag: kl. 18.00 <i>Gudstjeneste.</i> 1. Påskedag: kl. 18.00 <i>Høymesse.</i>
LILLESTRØM	St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1 - tlf. 63 81 28 85 Palmesøndag: kl. 09.00 <i>Fromesse.</i> kl. 10.30 <i>Høymesse. Palmevigsel i «den gamle Magnus», prosesjon til kirken.</i> Skjærtorsdag: kl. 19.00 <i>Skjærtorsdagsmesse med fotvask.</i> Langfredag: kl. 15.00 <i>Langfredagsliturgi.</i> Påskeaften: kl. 23.00 <i>Påskevigilie.</i> 1. Påskedag: kl. 10.30 <i>Høymesse.</i> 2. Påskedag: kl. 10.30 <i>Messe.</i>
Moss	St. Mikael kapell, Ryggevn. 24 - tlf. 69 25 25 93 Palmesøndag: kl. 10.00 <i>Høymesse med palmevigsel.</i> kl. 16.00 <i>Messe.</i> Skjærtorsdag: kl. 19.00 <i>Høymesse.</i> Langfredag: kl. 19.00 <i>Langfredagsliturgi.</i> Påskeaften: kl. 21.00 <i>Påskevigilien.</i> 1. Påskedag: kl. 10.00 <i>Høymesse.</i> kl. 16.00 <i>Messe.</i> 2. Påskedag: kl. 10.00 <i>Messe.</i>
OSLO	St. Olav Domkirke, Oslo - tlf. 22 36 23 60 <i>Messene er på norsk dersom ikke annet er angitt.</i> Palmesøndag: kl. 08.00 <i>Messe på polsk.</i> kl. 09.30 <i>Messe.</i> kl. 11.00 <i>Palmevigsel ved kapellet på Vår Frelzers Gravlund sammen med Gml. Aker menighet. Prosesjon til St. Olav; høymesse.</i> kl. 13.00 <i>Messe på tagalog.</i> kl. 14.30 <i>Messe på spansk.</i> kl. 16.00 <i>Messe på kroatisk.</i> kl. 18.00 <i>Messe på engelsk.</i> kl. 19.30 <i>Messe.</i> Mandag 24/3: kl. 08.00 <i>Messe.</i> kl. 11.00 <i>Retrett for vietnamesere.</i> kl. 14.00 <i>Messe på vietnamesisk.</i> kl. 18.00 <i>Messe.</i> Tirsdag 26/3: kl. 08.00 <i>Messe.</i> kl. 18.00 <i>Oljevigselmesse (med biskopen).</i> Onsdag 27/3: kl. 08.00 <i>Messe.</i> kl. 11.00 <i>Retrett for vietnamesere.</i> kl. 15.00 <i>Messe på vietnamesisk.</i> kl. 18.00 <i>Messe.</i> Skjærtorsdag: kl. 12.45 <i>Messe på spansk.</i> kl. 14.30 <i>Messe på tagalog.</i> kl. 16.30 <i>Messe på vietnamesisk.</i> kl. 19.00 <i>Skjærtorsdagsmesse (med biskopen).</i> kl. 20.30 <i>Stille tilbedelse.</i> kl. 21.00 <i>Lesning av Jesu avskjedstale.</i> kl. 21.30 <i>Tilbedelse til etter midnatt (vietnamesisk, polsk, filippinsk).</i> Langfredag: kl. 11.00 <i>Andakt på tigrinya.</i> kl. 12.00 <i>Andakt på polsk.</i> kl. 12.45 <i>Gudstjeneste på spansk.</i> kl. 15.00 <i>Langfredagsliturgi (med biskopen).</i> kl. 17.00 <i>Gudstjeneste på tagalog.</i> kl. 18.45 <i>Gudstjeneste på vietnamesisk.</i> Påskeaften: kl. 11.00 <i>Velsignelse av påskemat (polsk).</i> kl. 11.30 <i>Velsignelse av påskemat (kroatisk).</i> kl. 12.45 <i>Andakt og velsignelse av påskemat (spansk).</i> kl. 18.00 <i>Påskevigilie på vietnamesisk (samtidig for vietnamesiske barn i menighetssalen).</i> kl. 20.30 <i>Påskevigilie på tagalog.</i> kl. 23.00 <i>Påskevigilie (med biskopen).</i> 1. Påskedag: kl. 08.00 <i>Messe på polsk.</i> kl. 09.30 <i>Messe.</i> kl. 11.00 <i>Høymesse (med biskopen).</i> kl. 13.00 <i>Messe på portugisisk.</i> kl. 14.30 <i>Messe på spansk.</i> kl. 16.00 <i>Messe på kroatisk.</i> kl. 18.00 <i>Messe på engelsk.</i> kl. 19.30 <i>Messe.</i> 2. Påskedag: kl. 10.00 <i>Messe på italiensk.</i> kl. 11.00 <i>Messe på latin.</i> kl. 12.30 <i>Messe på cebuano.</i> kl. 16.30 <i>Messe på polsk.</i> kl. 18.00 <i>Messe.</i> Lørdag 5/4: kl. 12.00 <i>Messe med prestevielse av Irek Zielinski.</i>

Man 21	Den hl. Anselm. Apg 11,1-18; Joh 10,1-10
Tir 22	Apg 11,19-26; Joh 10,22-30
Ons 23	(Den hl. Georg) Apg 12,24-13,5a; Joh 12,44-50
Tor 24	(Den hl. Fidelis av Sigmaringen) Apg 13,13-25; Joh 13,16-20
Fre 25	EVANGELISTEN MARKUS. 1 Pet 5,5b-14; Mark 16,15-20
Lør 26	Apg 13,44-52; Joh 14,7-14
SØN 27	5. SØNDAG I PÅSKETIDEN. Apg 9,26-31; 1 Joh 3,18-24; Joh 15,1-8
Man 28	(Den hl. Peter Chanel) Apg 14,5-18; Joh 14,21-26
Tir 29	Den hl. Katarina av Siena. Apg 14,19-28; Joh 14,27-31a
Ons 30	(Den hl. Pius V) Apg 15,1-6; Joh 15,1-8

MAI

Tor 1	Den hl. Josef håndverkeren. Apg 15,7-21; Joh 15,9-11
Fre 2	Den hl. Athanasius. Apg 15,22-31; Joh 15,12-17
Lør 3	DE HL. APOSTLER FILIP OG JAKOB. 1 Kor 15,1-8; Joh 14,6-14
SØN 4	6. SØNDAG I PÅSKETIDEN. Apg 10,25-26.34-35.44-48; 1 Joh 4,7-10; Joh 15,9-17
Man 5	Apg 16,11-15; Joh 15,26-16,4a
Tir 6	Apg 16,22-34; Joh 16,5-11
Ons 7	Apg 17,15.22-18,1; Joh 16,12-15
Tor 8	KRISTI HIMMELFART. Apg 1,1-11; Ef 4,1-13 (kortere form: 4,1-7.11-13); Mark 16,15-20

Bønnens apostolat i april og i mai:

At Den 46. eukaristiske kongress må bidra til økt forståelse for at kristen frihet er hengiven tjeneste. At de kristne i Hong Kong vil fortsette å vitne om troen for alle kinesere.

At Marias tro må inspirere alle til å søke Guds vilje. At Maria, Jesu mor og kirkens mor, må være forbilde for helhetlig fremme av kvinner.

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

26. juni til 2. juli 1997

8 dages flyrejse fra
København
med fuld pension.
Eks. pris for alle deltagere
på hotel danske kr. 5.300.

Præster, læger og
sygeplejersker
ledsager valfarten.

**TILMELDING SENEST:
1. mai 1997**

**Information og tilmeldings-
materiale**

kan rekvireres hos:

**Marianne Steensen,
tel. (45) 48 48 39 93
eller**

**Philippe Hanus,
tel. (45) 39 29 92 23 -
begge træffes
mand. til fred. kl. 20-21**

Pilegrimsrejser 1997 Medjugorje

Bosnien Herzegovina
Den 30. juni til den 10. juli.

**Fatima i Portugal og
Garabandal i Nordspanien**
Den 6. oktober til den 18. oktober.

Italien

Schio san Martino,
Giovanni Rotondo,
San Damiano
Den 17. november til den
29. november.
Pastor Benny Blumensaat er
pilegrimsprest på alle ture.

**Henvendelse vedr. priser,
tilmelding, indhold m.m.:**

MARIA TRUELSEN
Kløverbladsgade 10, 2500 Valby
Telefon 36 45 12 60

St. Hallvard kirke, Enerhauggt. 4 - tlf. 22 67 23 83

Palmesøndag: kl. 09.35 *Fromesse.*
kl. 11.00 *Palmevigsel og ordets liturgi i Grønland kirke,
Grønlandsleret 34, deretter høymesse i St. Hallvard kirke.*
kl. 13.00 *Messe.*
Skjærtorsdag: kl. 19.00 *Messe.*
Langfredag: kl. 17.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 22.45 *Vigilie.*
1. Påskedag: kl. 09.35 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 13.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

St. Dominikus Kirke, Neberggt. 15 - tlf. 22 43 07 71

Palmesøndag: kl. 09.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel og prosesjon.*
Mandag, tirsdag,
onsdag kl. 18.30 *Messe.*

Onsdag for
skjærtorsdag: kl. 20.00 *Matutin.*
Skjærtorsdag: kl. 09.00 *Laudes.*
kl. 18.30 *Høymesse.*
kl. 21.30 *Lesning av Jesu avskjedstale til disiplene.*
kl. 22.00 *Matutin.*

Langfredag: kl. 09.00 *Laudes.*
kl. 17.00 *Pasjonsgudstjeneste.*
kl. 20.00 *Matutin.*

Påskeaften: kl. 09.00 *Laudes.*
kl. 23.00 *Påskevigilien.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*

Lunden kloster, Øvre Lunden 5 - tlf. 22 64 18 20

Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse. Tilbedelse inntil midnatt.*
Langfredag: kl. 16.00 *Langfredagsgudstjeneste.*
Påskeaften: kl. 22.00 *Vigsel av påskeilden, høymesse.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 10.00 *Høymesse.*

PORSGRUNN

Vår Frue kirke, Olavsgt. 19 - tlf. 35 55 07 93

Palmesøndag: kl. 11.00 *Palmevigsel og høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 18.00 *Høymesse. Tilbedelse.*
Langfredag: kl. 15.00 *Pasjonsliturgi.*
Påskeaften: kl. 20.00 *Påskevigilie.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 11.00 *Messe på Rjukan.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

STAVANGER

St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8 - tlf. 51 52 55 34

Palmesøndag: kl. 09.30 *Messe på engelsk.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 13.00 *Messe på norsk/vietnamesisk.*
kl. 18.00 *Messe på tagalog.*
Skjærtorsdag: kl. 15.00 *Barnemesse.*
kl. 17.00 *Messe på vietnamesisk.*
kl. 19.00 *Messe på norsk.*
Langfredag: kl. 15.00 *Kristi lidelseshistorie og forbønner (hver språkgruppe for
seg) inntil 15.40.*
kl. 15.45 *Korshyldning og kommunion i kirken.*
Påskeaften: kl. 20.00 *Messe på vietnamesisk.*
kl. 22.30 *Messe på norsk.*
1. Påskedag: kl. 09.30 *Messe på engelsk.*
kl. 11.00 *Høymesse.*
kl. 13.00 *Messe på norsk.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Messe.*
kl. 11.00 *Messe i Egersund.*
kl. 17.15 *Messe på Tau.*

TROMSØ

Vår frue kirke, Storgt. 94 - tlf. 77 59 05

Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 20.00 *Aftengudstjeneste.*
Langfredag: kl. 17.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 21.00 *Påskennattsfeiring.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Pontifikalmesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

TRONDHEIM

St. Olav kirke, Schirmersgt. 1 - tlf. 73 52 12 14

Palmesøndag: kl. 09.00 *Fromesse.*
kl. 11.00 *Høymesse med palmevigsel.*
Skjærtorsdag: kl. 08.00 *Matutin og Laudes.*
kl. 19.00 *Aftenmesse til minne om Herrens nattverd.*
kl. 20.30 *Den filippinske gruppen.*
kl. 21.00 *Den polske gruppen.*
kl. 21.30 *Den spansktalende gruppen.*
kl. 22.00 *Den tamilske gruppen.*
kl. 22.30 *Den vietnamesiske gruppen.*
kl. 23.00 *Norskefalle.*
kl. 23.45 *Completorium.*
kl. 24.00 *Sakramentsprosesjon.*
Langfredag: kl. 08.00 *Matutin og Laudes.*
kl. 12.00 *Korsvei på vietnamesisk.*
kl. 13.00 *Korsvei på spansk.*
kl. 14.00 *Korsvei på tamil.*
kl. 15.00 *Korsvei på filippinsk.*
kl. 16.00 *Korsvei på polsk.*
kl. 18.00 *Feiring av Herrens lidelseshistorie.*
Påskeaften: kl. 08.00 *Matutin og Laudes.*
kl. 15.00 *Velsignelse av påskemat.*
kl. 23.00 *Påskennattsiturgi.*
1. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: kl. 11.00 *Høymesse.*

TØNSBERG

St. Olav kirke, Botnegt. 22 - tlf. 33 31 19 49

Palmesøndag: kl. 11.00 *Høymesse.*
Skjærtorsdag: kl. 17.00 *Høymesse. Agapemåltid i menighetslokalet.*
Langfredag: kl. 15.00 *Langfredagsliturgi.*
Påskeaften: kl. 23.00 *Påskevigilie.*
1. Påskedag: kl. 12.00 *Høymesse.*
2. Påskedag: Ingen messe.

Neste nummer utgis 6. mai. Signerte artikler står for forfatterens egen regning.

Ansvarshavende redaktør: Unni Klepper Joynt

Faste medarbeidere:

Olav Egil Aune

Liv Greni

Bernt Eidsvig

ISSN 0802-6726

Albert Raulin o.p.

Gunnel Vallquist

Akersveien 14, 0177 Oslo

Redaksjon: Tlf. 22 20 72 48

Ekspedisjon: Tlf. 22 20 72 26

Årsabonnement (Norge): kr. 210,—

Øvrige europeiske land: kr. 220,—

Andre verdensdeler: kr. 230,—

Annonser 19 dager før utgivelsesdagen.

Bankgiro 6022.20.13073. Postgiro 0807 2046480

23

ST OLAV

BOKHANDEL

Akersveien 14, 0177 Oslo

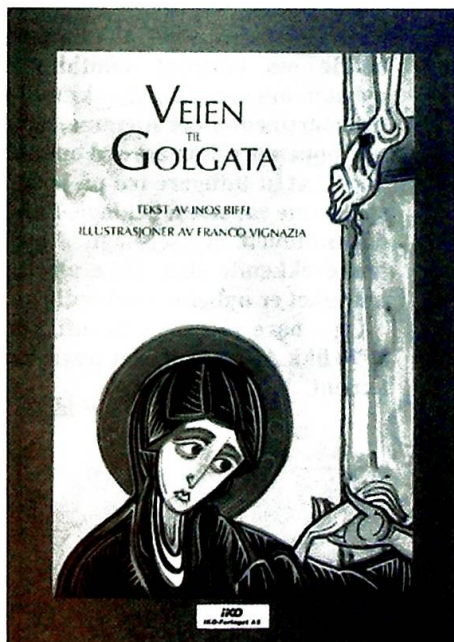
Telefon: 22 20 72 48

Fax: 22 36 02 63

Åpningstider:

Mand-Fred.: 10.00-17.00.

Lörd. 10.00-14.00.

Veien til Golgata

Tekst av Inos Biffer, oversatt av Solveig Hjelde

Illustrasjoner av Franco Vignazia

- En barnebok om Jesu lidelse, død og oppstandelse

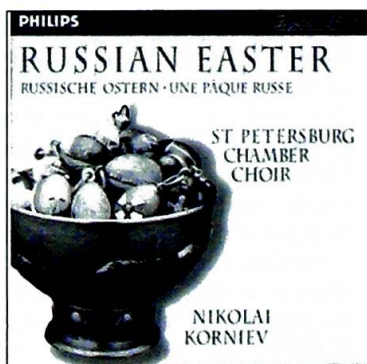
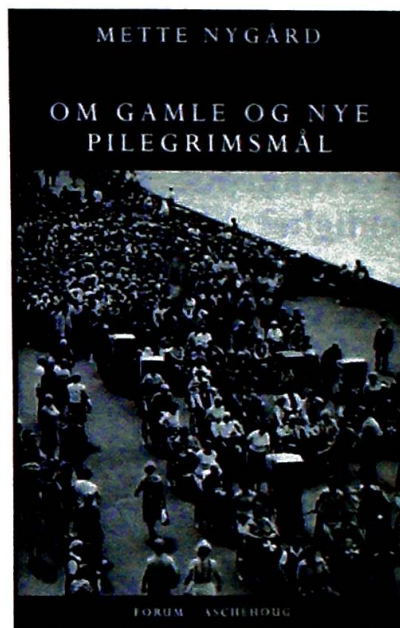
IKO-Forlaget, ib., kr.

Mette Nygård:

- og vegjine falle så vide -
om gamle og nye pilegrims-
mål

Forum - Aschehoug, ib.,
Gamle pilegrimsruter befol-
kes igjen, det myldrer som
aldri før, langs vei og sti, til
fots og med moderne kom-
munikasjonsmidler.

Bli med Mette Nygård til
Bosnia, Israel, Santiago,
 Lourdes, Czestochova i
Polen, Nidaros og Roma.

*Vi har godt utvalg
i gregoriansk og
ortodoks påske-
musikk, samt
klassisk passjons-
musikk*

**KOM Å SE VÅRT UTVALG I PÅSKELYS, MALTE
TREEGG, OG PÅSKEPYNT AV BIVOKS!**

Blikk
på tiden

Tankevekkende tilfeldighet

I sine memoarer forteller André Gide hvordan han, den glødende kommunist, endelig skal reise til det lovede land, Sovjet. Som offisiell gjest fraktes han med tog rundt i landet, og overalt mottas han og de øvrige kamerater fra vest med musikk og stort fremmøte. Og selvsagt med røde faner og flagg. Hvilken velkomst, og hvilken begeistring i dette unge, revolusjonære samfunn! Livgivende eliksir for en vestlig intellektuell på pilegrimsferd i proletarland! Inntil Gide tilfeldigvis oppdager at de mange faner og flagg som spontant foldes ut av de oppglødde skarer, etter bruk diskret foldes sammen og legges bak i toget han selv fraktes i, til begeistret gjenbruk på neste perong! Han begynner å ane at den spontane revolusjonære begeistring ikke er så spontan, kanskje ikke engang begeistring. . .

Gides oppdagelse rant oss i hu da vår nye justisminister, Gerd-Liv Valla, i et lørdagsintervju på TV i forbifarten ble konfrontert med sin fortid i Kommunistisk universitetslag (KUL), en gruppering som, ifølge Erik Solheim, som på dette punkt turde være et sannhetsvitne, var "en rabiatt venstregruppe". KUL "karakteriserte AKP som en småborgerlig sekt og mente SV var kontrarevolusjonær," mimrer Solheim, ifølge Vårt Land.

Men altså: TV-intervjuet. Hvordan

den nyutnevnte justisminister så på sin revolusjonære fortid, om hennes begeistring for nå slukkede sosialistiske fyrtårn - som det i Albania - kanskje hadde vært noe overilet? undret intervjuer. Ingen flik av ruelle i statsrådets svar, og dessuten måtte vi huske at 60-70-årene var en annen tid, og at tingene så annerledes ut da.

Så sant, så sant! Og ikke minst i Albania! I 1967 f.eks. proklamerte Enver Hoxha, som siden makt-overtagelsen i 1945 iherdig hadde søkt å rense landet for religionens borgersvøpe, at Albania skulle være verdens første ateistiske stat. All religiøs praksis - fra gudstjeneste til et hastig lite korstegn - samt besittelse av religiøse gjenstander, om enn bare en liten rosenkrans, ble nå straffbare forhold. Selv det å gi sine barn kristne navn, ble forbudt: De skulle hete Fred og Fremskritt og lignende lovende ting - ikke Maria og Joseph.

Angiveri ble, også her, en revolusjonær dyd, barn ble oppfordret til å spionere på sine foreldre. Man søkte å utrydde det som var igjen etter 50-tallets forfølgelser, som hadde rammet landets katolske minoritet særlig hardt, og derved indirekte landets kulturliv. Gjennom bl.a. sine mange skoler hadde den katolske kirke vært en langt mer kulturbærende institusjon i landet enn dens beskjedne medlemstall skulle tilsi.

Forfølgelsene rammet, blant mange andre, også presten Mikel Koliqi. Hans første fengselsdom - idømt ene og alene fordi han nektet å gi opp å virke som prest - lød på fem år, med en god porsjon av soningen i enecelle. Så fulgte 23 år med tvangsarbeid under nærmest ubeskrivelige forhold i landets sumpområder dit man gjerne sendte de mest uforbederlig anti-revolusjonære. Kort etter frigivelsen pådrar pater Mikel seg nok en dom for "anti-kommunistisk virksomhet": Noen har sett ham "in

action" eller meldt ham. 15 år er dommen denne gangen, etter 9 år blir han likevel satt fri, men fortsetter som prest i det skjulte for dem som ad omveier våger oppsøke ham.

Det hører med at pater Mikel i sine korte frihetsperioder komponerer, bl.a. tre operaer, danner en teatergruppe, stabler et katolsk tidsskrift på bena og skriver dikt. I 1990 oppheves religionsforbudet, og pater Mikel trenger ikke lenge døpe barn, høre skriftemål og feire messe i skjul. I 1994 utnevner paven ham (han var da 92 år) til kardinal som anerkjennelse for hans utholdenhet og trofasthet.

Nylig døde "denne påle som Nikke lot seg rikke", for å sitere pave Johannes Paul II. Budskapet nådde oss omtrent samtidig med nyheten om statsministerskiftet i justisdepartementet her hjemme, og altså påtroppende ministers ord om at hun ikke fant at tidligere tro på jernhård stalinisme var noe å beklage. Et tilfeldig sammenfall, selvsagt. Men av tankevekkende slag. Ikke all standhaftighet er anbefalingsverdig

Og - bare så det er nevnt: Først i 1990 fikk Albania et eget justisdepartement.

Observatoria

